

Nemci beže iz južne Ukrajine

RUSI PRED VRATI BESA-RABIJE: HERSON PADEL

Moсква, Rusija. — Ruska druga ukrajinska armada je prodrla naprej na 62 milj dolgi fronti za skoro 19 milj zadnja dva dni. Uradno poročilo omenja, da ruske čete se nahajajo zdaj le še samo 29 milj od rumunske meje v Besarabiji. Rusi pričakujejo, da ako bo šlo napredovanje v tem tempu naprej, da bodo v Rumuniji v prihodnjih dneh. Druga armada je pri tem svojem sunku v sovražne pozicije osvobodila do blizu 300 mest, vasi in obljubljenih krajev. Nemška vojska je vsespovsod na umiku in Rusi ji prizadevajo težke izgube.

Mesto Herson je padlo še predvčeršnjim. Rusi so ujeli pri Hersonu večje število Nemcev. V mestu samem pa so našli strašno razdejano in dokazno strašnih grozovitosti, ki so jih uganjali Nemci nad ruskim prebivalstvom. Herson je dokazno strašnega vandalizma. Neusmiljeno razdejano in pobijanje civilnega prebivalstva, vsestransko uničenje je edino kar je ostalo še v tem mestu. Ruske oblasti zdaj zbirajo podatke o vsem tem. Baje ni niti enega samega poslopja v Hersonu, ki ga ne bi zadel nemški vandalizem. Kakih 30 milj nad Hersonom so Rusi obkolili pri Bereznegovati več nemških divizij in iste popolnoma odrezali od zveze z ostalimi nemškimi silami. Tem nemškim divizijam preti popolno uničenje. Zadnja poročila omenjajo, da so Rusi te divizije že razdelili v več manjših skupin in jih uničujejo oddelek za oddelek.

ZAVEZNIKI POSTAJAJO USPEŠNI PRI CASSINO

Neapelj, Italija. — Ameriški bombniki so včeraj do tal razrušili vse mesto Cassino. Zmetali so na Cassino baje več bomb, kakor jih je bilo kedaj vrženih na Berlin. Vse mesto je en kup razvalin. Po tem vsestranskem razdejaniu so Amerikanci udarli v razrušeno mesto s težkimi tanki in istega vzeli. Nemcem so izrgali tudi več važnih drugih pozicij v okolici mesta. Taka tega popolnega razdejavanja, kakor ga je doživelo mesto Cassino pravijo, da še ni doslej doživelo nobeno mesto v tej vojni. Nemški odpor pri Cassino je bil zelo silovit. Naravnost obupen samomorilski značaja je bil, a kljub temu so trdovratno branili mesto. Najhujše je bilo za zaveznike, ker so Nemci dominirali iz bližnjih hribov s svojimi skritimi baterijami vse ceste in pota v okolici mesta. Vsled tega je bilo napredovanje nemogoče, dokler ta nevarnost ni bila uničena in odstranjena. Ta je zdaj deloma paralizirana, nudila pa bo po okolici še hud odpor. Gorovje v okolici Cassine je tako razvrščeno, da kontrolira tudi do malega vse ceste in železnice, ki vodijo proti Rimu. Zavezniki morajo priti torej preje v posest nekaterih teh gorskih vrhov, predno morejo naprejš v nižavo proti Rimu.

Ameriški letalci v teh napadih na Cassino niso zgubili niti enega samega letala, pravi poročilo. Napad na Cassino pričajo, da so ameriški bombniki silovito orožje. Enaka usoda čaka vsako nemško mesto, ki se bo upiralo. Kajti ameriška industrija proizvaja več in več takih bombnikov, ki bodo končno odločili usodo te vojne.

ROOSEVELT POJASNUJE STALIŠČE ZAVEZNIKOV RADI NAPADOV NA RIM

Washington, D. C. — Predsednik Združenih držav Franklin D. Roosevelt je včeraj poslal Vatikanu na apel sv. Očeta, da naj bi se prizaneslo večnemu mestu Rimu odgovor, v katerem pravi, da je odgovornost glede napadov na Rim popolnoma ležeča na Hitlerju in njegovih nazijih. Ameriške čete bodo nadaljevale kar bo v njihovi moči, da se bodo izogibale poškodovati zlasti kake religiozne in kulturne ustanove in spomenike. "Toda nihče ne sme pozabiti, da je nazijsko stališče do vere znano," je poudaril predsednik Roosevelt.

Nato predsednik nadaljuje: "Tako doma, kakor v drugih krajih, so Hitler in njegovi prišastji vodili neusmiljeno borbo proti veri in cerkvam. Zdaj pa taisti Nemci s svojo vojsko uporabljajo sveto mesto Rim kot

vojaško središče. To bi ne smelo sicer nikogar razočarati, ki Hitlerja pozna, je pač to njegovo stališče nasproti veri. Je logičen nazijski korak v totalni vojni, korak, ki ne upošteva nikogar in ki mu ni ničesar svetega na njegovem potu."

"Mi na naši strani smo si postavili svobodo vere kot vodilno načelo, za katerega se borimo v tej vojni. Mi bomo poskušali, kakor doslej tudi za naprej, da bomo ohranili verske in kulturne spomenike."

— Tako torej je odgovor-

VSI MOŠKI OD 18—25 LETA BODO VPOKLICANI V VOJNO SLUŽBO

Washington, D. C. — Lokalni naborni odbori so prejeli iz glavnega nabornega urada navodila, da se ima vpoklicati v vojno službo vse moške od 18 do 25 leta starosti, ne glede, kako važne pozicije ali dela imajo. Dosedaj so oni, ki so bili vpisani v vojni industriji ali pri kakih težko nadomestljivih delih, izvzeti in so jih kvalificirali kot izvzete od vojne službe radi važnosti njihovih služb in dela. Odslej za dobo od 18 do 25 leta starosti se to ne bo več upoštevalo. Le v skrajnih slučajih, da bi bila kje kakakoseba v resnici nenadomestljiva, se bo tak slučaj upoštevalo, a bo treba zanj posebnega dovoljenja od direktorja za vojaške nabore.

ROJAKINJA MRS. SCHWAB UMRLA

Chicago, Ill. — V sredo je preminula v St. Francis bolnišnici v Evanston, Ill., rojakinja Mrs. Mary Schwab, stara 76 let, živeča pri svojem sinu. Pokojna je bila rodom iz Ljubljane. V Ameriko je prišla pred 38 leti. Tu zapuščala štiri sinove, v starem kraju pa enega brata. Na mrtvaškem odru leži pri pogrebniku na 3834 W. Irving Park Blvd., od kjer bo pogreb v soboto dopoldne ob 10. uri na Irving Park pokopališče. Žalostno sorodnikom naše sožalje, pokojnici pa R. I. P.!

RUSI DALI FINCEM ODLOG DO SOBOTE

Stockholm, Švedska. — Sovjetska vlada je obvestila finsko vlado, da imajo Fini čas do te sobote, da se odločijo in sprejmejo pogoje za mir. Ako do sobote ne bo finskega končnega odgovora, ali pa če odklonijo, tedaj Rusi ne bodo upoštevali nobenih finskih prošelj za mir in bodo pričeli proti njim z brezobzirnim bojem.

nost na Nemcih kaj se bo zgodilo z Rimom. Naj se Nemci iz Rima umaknejo, naj se istega ne poslužujejo za vojaške namene in potrebe in nihče ga ne bo napadal. Toda kjerkoli se pa bodo Nemci skrivali, bodo šli za njimi tja tudi zavezniki, da jih preženejo in premagajo.

VSE ZA DOMOVINO!

Še vedno stiska v roki svojo puško in še vedno je obrnjen proti sovražniku, toda ni več živ ta ameriški marin, ki leži na golem pesku na otoku Parry, blizu Eniwetoka, Maršalski otoki. Srečnejši marini hodijo žalostno med mrtvimi trupli svojih tovarišev, s katerimi je posejano obrežje, kjer so zadeli na besen japonski odpor.

KRIŽEM SVETA

Bern, Švica. — Sv. Stolnica je zaprosila nemškega poslanika v Vatikanu, da naj bi nemške oblasti v zasedeni Franciji izpustile poljskega primata kardinala Augusta Ilonda, ki so ga Nemci aretirali te dni v Franciji. Ali bodo naziji upoštevali prošnjo sv. stolice se še ne ve.

Washington, D. C. — Ameriška podmornica "Corvina", ki je bila oddana v vojno službo lanskega avgusta, je že dalj časa pogrešana. Mornariške oblasti smatrajo, da je zgubljena. Podmornica je imela 65 mož posadke in je operirala nekeje v Tihem morju.

London, Anglija. — Angleška vlada je oznanila načrt za demobilizacijo po vojni. Posebni statističarji bodo sestavili sezname, kdo in katere vrste vojski bodo odpušteni najprej. Upoštevala se bo dolgotrajna službovanja, družinske razmere, poklici in drugo v zvezi z vsakim posameznikom.

Neapelj, Italija. — Italijanski "kraljiček" Emanuel je pomislil 66 vojakov, med temi tudi več častnikov. Emanuel je postal zelo "dobrega" srca. Preje, ko je bil "kraljiček" pod Mussolinijem, ni poznal take navade, da bi koga pomislil.

New Delhi, Indija. — Angleške čete so dospole do Chindwin reke in isto prestopile na več krajih. Japonci so se umaknili iz Hukavung doline iz strahu, da jih britanske čete ne obkolijo. Živahnejše borbe v Burmi se še le pričenjajo.

Moskva, Rusija. — Rusi so povišali poljskega generala Sigmunda Berlinga, ki poveljuje v Rusiji poljskim oddelkom v višjega generala. General Berling se vojskuje z sovjetsko armado in ima velike zasluge pri mnogih uspehih ruske vojske.

Washington, D. C. — Državni tajnik Hull je odobril včeraj angleški načrt, da se Irsko postavi pod popolno kvarentino in se v isti izolira nemške in druge osiščne vohune. Obenem je Hull na novo urgiral Finsko, naj jenja z vojno proti Rusiji, dokler je čas.

RUSIJA PRIZNALA BADOGLIJEVO VLADO; V LONDONU ZAČUDENI

London, Anglija. — Vest, da je Sovjetska Rusija priznala vladno maršala Badoglija in kralja Emanuela v Italiji učinkuje različno v Angliji in Ameriki. Tisti, ki gledajo neprestano s povečalnim steklom Stalinu na zobe, pravijo, da je Churchillova izjava, da naj se z razdelitvijo italijanskega brodogradnjača za povojni čas, osupnila. Namreč, da mu to ni bilo po volji. Roosevelt je predlagal, da se da tretjino ladij Rusiji. Churchill pa da se s tem počaka. Ali so se glede tega kaj domenili v Teheranu še ni jasno, vendar pa nekaj ni v soglasju, kakor vsaj zgleđa. Govori se, da je Stalin vsled tiste izjave nalašč priznal vladno maršala Badoglija, češ, če v Londonu hočete na svojo roko delati, lahko tudi jaz na svojo roko kaj storim, ki ne bo v soglasju morda z vašimi nameni.

ITALIJAN GAYDA UBIT

London, Anglija. — Rimska radio postaja je objavila vest, da je bil pri enem zadnjem zračnem napadu na Rim ubit znani Mussolinijev urednik lista "Giornale d'Italia" Virginio Gayda, od bombe. Gayda je bil velik fašist in je v Mussolinijevem režimu zavzemal neko slično stopnjo, kakor jo zavzema Dr. Goebbels v Hitlerjevem režimu. Star je bil 59 let.

AMERIČANI BOMBARDIRAJO ŽELEZNIŠKO SREDIŠČE V RIMU

Neapelj, Italija. — Ameriški letalci so bombardirali včeraj železniško križišče Prenestina v Rimu. Te železnice, ki se tu križajo služijo nemški vojski za prevažanje črt in materiala in so za zavezanke vitalnega pomena, da se jih uniči.

ZAVAROVALNISKI AGENT UMORJEN

Chicago, Ill. — Na južni strani mesta na 104. cesti in cesti šte. 83 so našli v sredo jutro na samem truplu ubitega zavarovalniškega agenta Karla Bradanda, starega 38 let. Bil je zastopnik pri American Life Insurance Co. Policija preiskuje, kaka motiv naj bi vodila napadalce.

NAKLESTILI NAZIJE PRI NOVEM MESTU

London, Anglija. — Časnikarska poročevalna družba United Press je poročalo 14. marca, da si jugoslovanski partizani prizadevajo zavzeti Novo mesto na Dolenjskem, ki ga imajo zdaj naziji v svojih kleščah. Nemci so ponovno poskusili, da bi prebili partizanske vrste, pa jim ni uspelo. Drugega niso dosegli, kakor da jih je najmanj 300 obležalo mrtvih, ko so do kraja ujezili partizane. Tako nekako poroča Tito.

Novo mesto je znano kot prestolnica Dolenjske. V turških časih je bilo to mestoce važna trdnjava. Nekaj tistega obzidja je ostalo še do današnjih dni; pravijo mu "šance". Kraj je pravzaprav že naravna trdnjava, ker leži precej visoko na skalah, spodaj ga pa skoraj okrog in okrog obdaja Krka, ki je tukaj že znatno široka in po nekaterih mestih zelo globoka. Ta reka napravi okrog mesta skoraj nekako klobaso. Ravno ko bi imela biti klobasa zašpičljena, se pa voda premisli in se obrne dalje proti vzhodu. Pred kakimi 30 leti je bila dotedanja železniška zveza Ljubljana—Novo mesto podaljšana, da grezdaj kar naprej do Karlovca. Od tedaj je začelo mestoce hitro rasti in se razvijati. V kolikor se moremo zanesti na sedanja poročila, je v tej vojni Novo mesto središče slovenske.

Ali so razni spopadi med partizani in naziji resni vojaški boji ali samo razne praske brez posebne vojaške važnosti, bo težko ugotoviti, ker pridejo vsa ta poročila vedno le iz enega vira. Nekaj pa morajo ti spopadi že pomeniti in sovražnika vsaj nekoliko ovirati.

Ne samo pri Novem mestu, temveč tudi na Stajerskem so se vršili te dni več ali manj resni spopadi, in sicer v Savinjski dolini. Isto poročilo pripoveduje tudi o raznih spopadih med oddelki partizanov in četnikov v Bosni v Makedoniji pa so partizani baje dobili v roke pisane dokaze od vardarskih četnikov, da so bolgarske čete napravile pogodbo z Mihajlovičem, "ki bo veljavna tudi v slučaju, da bi se morala Bolgarija podati."

NACRT ZA IZRAVNANJE SPORA V JUGOSLAVIJI

London, Anglija. — Poročajo, da namerava kralj Peter, ki je pravkar dospel semkaj, pokazati britiški vladi naslednji načrt za izravnanje napetosti v Jugoslaviji. Glavne poteze tega načrta so naslednje:

Postavi naj se začasna meja med oblastjo generala Mihajloviča in maršala Tita. Mihajlovič naj gospodari v stari Srbiji in Črni gori, Tito pa v ostali Jugoslaviji, zavezniki pa naj bi priznali ne samo enega ali samo drugega, temveč oba, kot odgovorna poveljnika v svojih omejenih področjih. Nadalje naj se ustanovi skupni vojaški odbor, ki ga naj tvorijo zastopniki tako Mihajlovičevega kakor Titovega tabora, ta odbor pa naj nadzoruje ameriški in angleški častniki. Ne Mihajlovič ne Tito naj bi ne posegala preko meja, ki bi jima bile odločene. Medsebojni boji naj prenehajo; enako propagandni napadi iz ene kakor druge strani. Obe strani naj tudi počakata z vsemi političnimi vprašanji, ki naj bodo rešena kakor hitro bo končana vojna; Mihajlovič naj se odpove svojemu vojnemu ministerstvu in postane le vrhovni poveljnik v svojem okrožju. Nadalje naj da kraljeva vlada jugoslovanske ljudstvu po vojni priliko, da si svobodno izbere svojo vlado in odloči, ali naj Jugoslavija še nadalje ostane monarhija.

Tako bi radi napravili red v Jugoslaviji. Istočasno pa delujejo tudi resno, da bi čimprej odtrgali Rumunijo in Bolgarijo od osišča ter obe državi pripekljali v zavezniški tabor. Dva takaka poskusa sta se izvršila zadnje dni.

Poročilo iz Švice trdi, da je Dr. Josip Smolaka, zunanji minister Titove vlade, na poti v London, v žepu pa ima načrt, ki ga je sestavila bolgarska opozicija proti sedanjim bolgarskim vladim, kako bi se dala Bolgarija izmotati iz vojne. Sedanji premier Dobri Bojilov bo pač moral sfrčati iz svojega stolčka, nakar bo Bolgarija zrela za pristop k zavezniškim.

Poročilo iz Ankare pa pravi, da je princ Barbu Stirbey, prejšnji rumunski ministrijski predsednik na poti v Kairo. Seboj ima torbico, notri pa program za udajo Rumunije. Program pa obsega šest točk, namreč:

- 1) Rumunija prepusti Besarabijo Rusiji brez vsakih zahtevkov.
- 2) Rumunske čete se bodo umaknile za črto reke Pruthi, ki je zapadna meja Besarabije.
- 3) Nemškim četam bodo rekli, da gredo iz Rumunije. Če se to ne bo zgodilo, jih bodo pa s silo izgnali.
- 4) Rumunija naj obdrži svojo vladno neodvisnost in naj ji ne dajo povrh še komunistične vlade.
- 5) Rusijo prosijo, naj jim zajamči Transilvanijo, ki je zdaj v ogerskih rokah.
- 6) Rumunija prosi, naj bodo v kakršnih koli zasedbenih četah Angleži in Amerikanci, prav tako kakor Rusi.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891

Izhaja vsak torek in petek

Izdaja in tiska:
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Telefon: CANAL 5544

The first and the Oldest Slovene
Newspaper in America.
Established 1891

Issued every Tuesday and Friday

Published by
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. Cermak Rd., Chicago
Phone: CANAL 5544

Naročnina:		Subscription:	
Za celo leto	\$4.00	For one year	\$4.00
Za pol leta	2.00	For half a year	2.00
Za četrt leta	1.25	For three months	1.25
Za Chicago, Kanado in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
Za celo leto	\$4.50	For one year	\$4.50
Za pol leta	2.25	For half a year	2.25
Za četrt leta	1.50	For three months	1.50

Dopisniki so prošeni, da dopise pošljejo vedno malo prej, kakor sadnje ure predno je list zaključen. Za toskovno številko morajo biti dopisi v uredništvu najkasneje do petka jutraj prejšnji teden. Za petkovo številko pa najkasneje do srede jutraj. — Na dopise brez podpisa se ne odziva. — Rokopisov uredništvo ne vrača.

POZOR! Številke poleg vašega imena na naslovni strani kažejo, do kodaj je plačana vaša naročnina. Prva pomeni mesec, druga dan, tretja leto. Obnavljajte naročnino točno.

Entered as second class matter, June 10, 1943, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

NAJVEČJO NAPAKO BI
NAPRAVILI!

Zadnje mesece so začeli hoditi po deželi razni "bi bili radi" kandidati za predsedniški urad Združenih držav. Zelo glasni so postali zlasti Wendell Willkie, guverner države Ohio Bricker, in celo Landon iz Kansasa zadnje dni govori glede predsedniškega urada in komentira o tem in onem. So pa poleg omenjenih še mnogi drugi, ki več ali manj skilijo na kandidaturu za predsednika.

Ohijski guverner Bricker je postal zadnji mesec dokaj aktiven. Naredil je že več obiskov na osrednji zapad in na vzhod ter ima govore pred raznimi skupinami glede narodnih volitev. Kot republikanec kajpada naglašala republikanska načela in poudarja zlasti voditeljem republikanske stranke, naj store vse kar morejo, da pride med narod zopet politična ljubezen do republikanske stranke. V tem svojem oglašanju je Bricker tako gotov, da bo republikanska stranka pometla v jeseni pri volitvah, da že ugotavlja, da bo narod v jeseni izvolil v kongres večino republikanskih zastopnikov kakor tudi republikanskega predsednika.

Wendell Willkie je celo spisal knjigo, ki je napolnjena s tako propagando. Drugi delajo po svoje za zmago republikanskega vpliva v jeseni.

Nasprotniki administracije in predsednika se tolažijo zlasti s tem, da je narod sit demokratske uprave in da je slučaj v senatu in kongresu pokazal, da so celo demokrati sami siti Roosevelta in njegovih "new-dealerjev".

Politični nasprotniki pač izbirajo vsako drobtino proti onemu, proti kateremu delujejo. To je staro dejstvo. Toda narod ima pa v tem kritičnem vojnem času tudi svoje oči in svoj razum. Preresni so časi, da bi si mogli zdaj, ko imamo vojsko s sovražniki na levi in desni, privoščiti kake politične zabave, ki naj bi nas zavedle v negotovost.

Da je tako res, potrjujejo tudi mnogi trezni dalekovidni republikanci sami, ki pravijo, da bi z odstranjenjem predsednika Roosevelta dokler traja vojna vrgli največje poleno v ustroj naše zunanje politike, od katere je odvisna zmaga našega orožja, pa tudi neprijazno zagnali polena v prizadevanje vseh Zedinjenih narodov. V teh resnih časih je predsednik Roosevelt edini sposoben voditelj te velike demokratične dežele. Odsloviti njega bi bila največja napaka za narod.

SLOVANI SMO IN MORAMO
BITI!

Narodnostna vrednota je v očeh sv. pisma med najvišjimi na zemlji. Sv. pismo pripoveduje, da kadar je hotel Bog kakega očaka posebno poplačati, mu je obljubil, da ga bo pomnožil v mogočen narod. Abrahamu je ponovno zagotavljal: "Silno te bom pomnožil in napravil bom iz tebe narode in kralji bodo izšli iz tebe." Sv. pismo tudi na drugih mestih kaže in se ozira na krvno sorodstvo. Rodovnik za rodovnikom nam kaže, od katerega praočeta izhajajo ljudstva zemlje.

Tudi posvetne oblasti vseh demokratičnih narodov upoštevajo in spoštujejo narodnosti. N. pr. pri nas v Ameriki, če kdo svojo narodnost zametuje, nanj pomilovalno gledajo. Nihče, ki ni dober rodoljub svojega lastnega naroda, tudi ne more biti dober Amerikanec. Kdor ni svoji materi zvest, bo težko zvest drugemu.

Pri proučevanju vsega tega lahko spoznamo, da Slovenci, kot ena manjših vej velikega slovanskega naroda, moramo biti najprvo dobri in zvesti Slovenci, potem pa tudi dobri in zvesti Slovani. In če smo prvo in zadnje, kdo nam more zameriti, če naša slovanska srca želijo slovanstvu dobro, srečno in boljše bodočnost, kakor pa jo je imelo dosejati v svoji domovini.

Z nami Slovani so bile v preteklosti težave v tem, da smo se za vse drugo bolj zanimali, kakor sami zase. Naši slovenski socialisti so bili večji socialisti, kakor je bil Karl Marks sam. Tudi v marsičem drugem smo glasni in hoče-

mo ves svet urediti, za vsak slučaj imamo zdravila. Sami sebe, svojo lastno slovansko hišo smo pa zanemarjali. Germani, Romani in drugi so delali drugače. Zraven so pa še naše slabosti kaj pridno izrabljali. Te so jim dobro služile in jim služijo še danes in jim bodo, dokler nas Slovanov ne bo srečala pamet!

V zelo resnih časih smo. Za nas Slované še v posebno resnih časih. Pomagal nam ne bo nihče, če si sami ne bomo pomagali. Razvija pa pred nami veliko zgodovinsko priložnost Bog sam. Ali Slovani to veliko priložnost vidimo?

SOSEDU V SPOMIN

Ely, Minn.

V St. Mary's bolnišnici v Duluthu, Minn., je dne 5. marca zgodaj v jutru v Gospodu za vedno zaspal Franc Tomsich, rojen 3. dec. leta 1875 v Tschingel Thaal blizu Fuenfikirchen na Ogerskem. Njegov oče je bil rodom iz cerkljanske župnije na Gorenjskem, mati pa je bila iz slovenske Stajerske; poročila sta se v poprej omenjenem mestu Tschingel Thaal, kjer je v okolici več železnih rudnikov. Ze kot 12-letni deček je naš France delal v rudniku. Uradni jezik v rudniku je bila nemščina, izven rudnika pa madžarščina. France je dobro obvladal nemščino, madžarščino pa le za silo. Ko je bil 7 let star, mu je umrla mati. Oče se je oženil v drugič in po preteku 9 let se je vasa družina preselila v Brazilijo; tamkaj so delali na kavihnih plantažah. Oče in dva sina — Frank in John — so se preselili v Ely, sin George jim je pa sledil pozneje.

Leta 1901 se je posebno veliko Slovencev preselilo v Zedinjene države, predvsem v okrožje železnih rudnikov v Minesoti, kjer se je delalo s polno paro; komaj je zvečer rojak dospel v Ely, drugi dan je že delal v rudniku. Istega leta je dospel v Ely tudi Franc Tomsich. Leta 1903, 21. junija, se je poročil s Franciško Klanchar v cerkvi sv. Antona. Zvečal ju je pokojni Gen. V. R. Rev. Jos. F. Buh. Postavila sta si dom na Milwaukee Ave. blizu Camp St. E. Nekaj let sta imela na stanovanju tudi bordenje, in tako je imela Mrs. Tomsich polne roke dela in malo časa za razvedrilo. V zakonu se jima je rodilo četrto otrok, trije sinovi in ena hčerka. Sin France je pomožni tajnik Am. B. Zveze, uslužben v glavnem uradu iste; John je zaposlen v rudniku; Jožef je pri armadi na južnem Pacifiku; hči Frances pa je omožena z Mr. Frank Francel v Marshfieldu, Wis. Pokojni zapušta tu v Ely žalujočo soprogo, brata Johna v Ely in brata Georgea v Milwaukee v zavodu usmiljenih bratov, eno sestro v Braziliji, eno pa v Argentini; obe sta omoženi.

Pokojni Franc je lep zgled vsem zakonskim družinam, oziroma možem. Prebivam v neposredni bližini njegovega doma in sem ga poznal 32 let. Nikoli nisem slišal iz njegovih ust najmanjše kletvine, ne pri družini in tudi ne na delu. Vse težkote je potrpežljivo prestajal. Vsi ga bomo težko pogrešali, posebno pa njegovi dragi, zato nam bo tem bolj ostal v spominu, posebno kot lep zgled zakonskega moža.

Spadal je k dvema društvoma, sv. Cirila in Metoda št. 1 A. B. Z. in sv. Frančiška Katoliških bratstev. Pogrebi za društvo sv. C. in M. so bili Joseph Kovach, Joseph Mišmaš in Jos. J. Peshel, za društvo sv. Frančiška pa Matija Vertin, Frank Malovasic Jr. in Frank Vranesich. Pogreb je bil pod oskrbtvom zavoda Champa in Mrhar dne 8. marca v cerkev sv. Antona, kjer je župnik Rev. Fr. Mihelič daroval slovesno

JOHANNA GAŠPARI UMRLA

Cleveland, Ohio

V petek 10. marca, ob peti uri jutraj, je utrujena zaspala v Bogu verna in pobožna žena, Johanna Gašpari, 25 let vdova po Frank Gašpariju, ki je umrl 18. decembra 1919, star 58 let. Oba doma iz Vrhnik, sta dospela v Ameriko pred 50 leti. Za nekaj časa sta se nastanila v Clevelandu. Pred mesec je poročil list, ki izkazuje, da sta bila poročena po Rev. Joseph Zalakarju 15. septembra 1901 v fari Sv. Barbare v Bridgeville, Pa.

Rajna se je po očetu pisala Kenik, p. d. Čotova Johanca. Kdaj da sta dospela nazaj v Cleveland, mi ni ravno znano. V Moon Run sta živela več let, kjer sta oskrbovala bordenje, ki so delali v premogorovu. Ko sta se po nekaj letih vrnila v Cleveland, sta si tukaj kupila hišo za 4 družine na 887 Ansel Road.

Oba sta živela verno in vzgledno življenje, bila sta zagovornika in podpornika katoliških idej in katoliškega časopisa. Rajni Frank Gašpari je bil tudi zastopnik "Ave Maria" in drugače vnet za dobra dela. Kakor zgoraj omenjeno, je podlegel težki in dolgi bolezni v letu 1919. Od tedaj je rajna nadaljevala svoje življenje na isti način; redno in neutrudljivo je zbirala po hišah pri znanih družinah za sv. misijone in prebila ves ostali čas dnevno v cerkvah in molitvah.

Po njegovi smrti je ona prevzela tudi gospodarstvo hiše v svoje roke. Temu je pa sledila dolgoletna depresija, iz hiše so se izselile družine, hiša je potrebovala gospodarja in popravila, dolg na banki je zahteval, da je morala biti hiša prodana za dolg. To je njeno življenje zagrenilo, izselila se je iz hiše in se naselila k dobrih ljudem. Kljub temu je ona, kot verna žena, nadaljevala svoje življenje kakor poprej, zbirala je darove za sv. misijone in vsak dan obiskovala razne cerkve. Nikoli ni minil dan, da ne bi bila pri sv. maši. V živi veri si je prizadevala vršiti dobra dela za razširjenje sv. vere do svoje smrti in to je tudi v resnici dopolnila. Dnevno je obiskovala družine, ki so jo z veseljem sprejemale v svoje hiše, kjer se je počutila zadovoljna in srečna. Zguba hi-

še je ni več motila, njena sreča je bila v tem, da je lahko izvrševala dobra dela in imela več družin za njeno zavetje.

Ko je ležalo njeno truplo v krsti, so jo prihajale družine kropiti in so jo blagovale, da je doživela kljub svojim težkim letom še tako visoko starost 80 let. Ta pionirka je zopet en vzgled, da delo in trud človeku življenje ne skrajša. Umrla je za pljučnico; le par dni je bila bolna. Previdena za umirajoče se je lotila iz te doline solz v boljše življenje, za kar je delovala vse dni z neutrjeno požrtvovalnostjo. Bog ji daj večni pokoj. Nekje v Pa. zapušta brata; naslov ni znan. Anton Grdina.

IZ AMERIŠKE VRHNIKE IN

BOROVNICE

Waukegan, Ill.

Rada bi poročala v naš priljubljeni list Am. Slovenec kaj dobrega in veselega, pa ne morem, ker današnje razmere nič kaj takega ne dopuščajo. Starejši pionirji umirajo eden za drugim. Tako odpadajo, kakor listje z dreves v jeseni; taka je pač usoda našega zemeljskega življenja. Mladina odhaja pa v armado. Sedaj so začeli klicati že starejše ožene, mlajše pa pobirajo kar sproti, kakor hitro kateri doseže predpisano starost. Tako je moral tudi naš mlajši sin Joseph 15. marca oditi k vojakom za svojim bratom in z možem sva ostala sama. V marsikateri družini je nastala samota. Tudi moj mož je bil v vojni, v prvi svetovni vojni, ves čas in je bil trikrat ranjen, zdaj sta pa še oba sinova v vojni. Zaupanje v Boga nas tolaži, da kruto usodo lažje prenašamo in lažje čakamo, kdaj se bo ta strašna vojna končala. Ubogi starši, posebno matere, ki so prizadete. One vedo, kaj je materina bolelost, ko se njihovi sinovi nahajajo v krvavi meteži. Ubogi fantje, kje so se nenasodoma znašli po frontah! Nekateri družine trpijo že dolgo časa, vse od začetka vojne, zopet druge družine pa še sploh ne vedo, da je vojna, posebno take družine, od katerih ni bilo treba nobenemu iti k vojakom. Nekim ni treba za drugo skrbeti, kakor da bi jim jesti ne zmanjkalo, ter misliti, kako bi od vojne imeli še koristi, tega se pa ne zavedajo, da ko se naši sinovi ne bi tako hlabro bojevali na vseh frontah in tako junsko branili naše Zedinjene države, bi tudi nad našimi glavami bobneli bombniki in sovražniki bi razdevali in rušili naše domove. Človeku ne gre v glavo, kako morejo nekateri ljudje še vedno le nase misliti, le kako bi jedli in pili in kaj bi si lahko sedaj skup nagrabili, ko morajo naši fantje trpeti in njihovi starši in domači z njimi.

Poročam tudi, da smo izgubili zopet enega starega naseljenca in pionirja v naši župniji Mateer Božje. Dne 28. febr. je v bolnišnici sv. Terezije previden s sv. zakramenti za umirajoče umrl Mr. Frank Govekar iz 1108 Park Ave., North Chicago. V Ameriko je prišel leta 1907 iz fare Zaplana, vas Ceste, Dolenji Logatec na Notranjskem. Star je bil 62 let. Takoj od kraja je prišel v North Chicago, kjer je ostal ves čas. Zaposlen je bil v tukajšnji žičarni ali "dratovni", kakor pravimo po domače. Bil je zvest naročnik tako Amerikanskega Slovence kakor tudi Novega Sveta. Spadal je k društvu Marije Pomagaj št. 79 KSKJ in društvu Sloga št. 14 SNPJ. Zapušta soprogo Jennie in hčer Frances (Mrs. Casimir Mateja) ter šest sinov, izmed katerih so trije pri vojakih; Joe in Henry sta prišla na pogreb, John pa ni mogel, ker se nahaja na Havajskih otokih. Zapušta tudi sestro Mrs. Mary Dusak v Oglebsy, Ill., eno sestro pa v starem kraju. Člani in članice obeh omenjenih društev so se udeležili pogreba z zastavami.

Društvo Marije Pomagaj je molilo rožni venci pri pokojnem na večer pred pogrebom ter darovalo za sv. mašo, društvo Sloga mu je poklonilo pa venec. Farani so ga hodili trumoma kropiti. Na mrtvaškem odru je bil ves obut s cvetlicami, na prsih pa je imel spominsko podobico od svojega prvega sv. obhajila, ki jo je hranil do zadnjega; želel je, naj gre ta podobica z njim v grob. Pogreba, ki se je vršil 3. marca iz Nemanicevega pogrebnega zavoda v cerkev Matere božje se je udeležilo tudi društvo sv. Jožefa št. 53 KSKJ in društvo sv. Ane št. 127 KSKJ z zastavami. Pogrebno sv. mašo je opravil domači župnik Rev. M. J. Hiti, ki je imel ob krsti tudi lep govor ter je na pokopališču opravil zadnje molitve. Petindvajset avtomobilov je spremljalo pokojnega na Ascension pokopališče, kjer mu naj bo hladna ameriška gruda. Preostali naše sožalje.

Jennie Keber.

IZPOD ŠENTŠTEFANSKEGA
ZVONA

Chicago, Ill.

Rad bi se bil udeležil nekega koncerta, pa se nisem mogel; naslednji dan pa vprašam sosedo pevca, kako se je koncert obnesel. "Prav dobro," odgovori navdušeni član zbora z iskrami v očeh; "vse servise smo prodali!"

Kak hudomušnež bi si pri tem lahko mislil kar bi hotel, toda izraz je bil mišljen odkrito in priprosto, namreč, da je bila velika udeležba in da je zbor ugaljal občinstvu. Ali bi bilo mogoče z dolgim popisom več povedati?

Tudi o misijonu, ki se je pretekli teden vršil pri Sv. Stefanu in ki ga je vodil štiri dni v slovensčini, štiri dni pa v angleščini Rev. Alojzij Madic, frančiškanski gvardijan iz Lemonata, ni treba nič drugega poročati; kakor da so bili vsi večer od prvega do zadnjega dne vse klopi zasedene, pa še stopnice zraven in posebej v cerkev prienešeni stoli. To kratko in nemo poročilo pa glasno kriči in ni le najlepše priznanje č. g. misijonarju, temveč ravno tako tudi našim odraslim rojakom in rojakinjam pri Sv. Stefanu in njihovih mladini, pa tudi našim stalnim duhovnim gospodom, ki vedno delujejo pri fari, v prvi vrsti našemu g. župniku Rev. Edwardu Gabrenji.

Komaj je bil misijon končan, že so se začele priprave za Veliko Noč in sv. birmo, ki jo bomo imeli spomladi v naši cerkvi. V ponedeljek jutraj sta se pripeljala dva mlada moža na truku, postavila odersko ogrado po cerkvi in začela pomivati strop; do štirih popoldne sta pomila že pol stropa v cerkvi. Kdor zna, pa zha! Takoj za tema dvema sta prišla druga dva, ki sta nekaj merila po koku krog orgelj, pa spet odšla. Gre pa vse od sile hitro v Ameriki, kadar se česa lotijo. Morda čez nekaj dni cerkve od znotraj niti spoznali ne bomo več.

V nedeljo pri zabavi, ki jo je priredilo naše Društvo krščanskih žena in mater, je bilo vse polno.

Poročevalec.

NAZNANILO

Sheboygan, Wis.

Članice društva Kraljica Majnika se naznanja, da imamo spoved dne 18. marca, to je v soboto popoldne in zvečer. V nedeljo 19. marca je skupno sv. obhajilo pri sv. maši ob 8. uri. Prosim vas, drage članice, pridite v velikem številu in bodite točne. Vprašajte za listek svojega spovednika, nato ga podpišite in izročite meni.

Johanna Mohar, tajnica.

Pomagajte Ameriki do zmagel! Kupujte zvezne vojne bonde!

DOGODKI

med Slovenci po
Ameriki

Odbor za Lauschetovo
kampanjo

Cleveland, O. — Slovenci in Hrvatje v Clevelandu so se sestali in izvolili poseben odbor "Lausche for Governor Campaign Committee", ki bo vodil kampanjsko delo med Slovenci in Hrvatji v Ohio. Izvoljeni so bili Frank M. Surtz, Daniel Stakich, John Rožanc, Joško Penko, Ed Kovačič, John H. Gornik Jr. in John J. Prince.

Hvala za obisk!

Chicago, Ill. — V torek so obiskali naše uredništvo ter si ogledali našo tiskarno Mr. in Mrs. Anton Kegl in družina iz Willow Springs, Ill., kamor hodimo poleti na piknike. Zdelo se nam je, kakor da je spet prišla pomlad ali poletje, ko smo zagledali smejoča se Mr. in Mrs. Kegl. V kratkem bosta imela tri sinove v vojaški službi. Anthony je pri armadi in se nahaja v Angliji, Rudy je pri mornarici in je bil že večkrat prek morja, Alfred bo pa poklican 21. marca in bo pridelen mornarici.

Nov grob

Milwaukee, Wis. — Dne 18. februarja je v starosti 54 let preminula Mrs. Josephine Sebanc, iz 418 So. 4th St. Pokojna zapušta 4 omožene hčere in 2 sina ter enega brata.

Spominska knjižica

Chicago, Ill. — Šentštefančanje bodo dobili te dni v roke krasno opremljeno obširno knjižico, ki je ob enem farno letno poročilo za 1943 in spominska knjiga za naše vojsake in ogledalo prizadevanja naše farske vojske leta 1943. Knjiga je polna slik in ima lepe platnice tiskane v več barvah. Uredil jo je župnik Rev. Father Edward Gabrenja. Vsak je bo vesel.

Smrt pobira tudi mlade

Imperial, Pa. — Dne 9. marca je na naglo umrl John Godeša v 22. letu starosti. Rojen je bil tukaj na Imperialu. Zapušta žalujoče starše, brata in sestro. Počiva na St. Mary's pokopališču. Vsem prizadetim moje sožalje. — John Jamnik.

K mornarici

Chicago, Ill. — Osemnajstletni fant Edward Simončič iz 2010 W. Coulter St. bo šel k mornarici 20. marca. Prejšnja leta je Edward raznašal naš list in je bil vedno skrajno točen v tem delu. Gotovi smo, da ga čakala uspeh, kjerkoli že bo, ter mu tudi želimo vse najboljše.

Slovenski mornar padel

Chicago, Ill. — Mr. in Mrs. Joseph Klajderman iz Archer Ave. sta prejela poročilo od vojnega oddelka, da je njun sin Anton, ki je služil pri ameriški mornarici, sredi meseca februarja padel nekje na Kwajalein Atollu, na Maršalskih otokih, ko so Amerikanci naskočili otok ter ga tudi izrgali Japoncem.

Dočkala visoko starost

Enumclaw, Wash. — V deželni bolnišnici je umrla Frančiška Lušin, stara 89 let. Rojena je bila blizu Ribnice na Dolenjskem, v tej deželi pa je prebivala čez 40 let. Zapušta tri sinove in eno hčer. Bila je članica društva Jezus Dobri Pastir št. 32 KSKJ in gotovo ena najstarejših jednotlivih članic. Naj v miru počiva.

Prav zelo bolna je Mrs. Agnes Verhovnik, ki je stara že 81 let. Želim ji skorajšnjo zdravlja. — Josephine Richter, zastopnica.

POMAGAJMO RDEČEMU KRIZU

V teku je kampanja za nabiranje dobrovoljnih prispevkov za Ameriški Rdeči križ. Kaj je Rdeči križ upamo, da vsak čitatelj ve. Rdeči križ se trudi, da pomaga in lajša gorje, prvič, ranjenecem na bojiščih, dalje pa tudi vsem od vojne prizadetim. Vsaka dežela ima organizacijo Rdeči križ, ki najprvo pomaga lastnim potrebam. Imamo pa tudi mednarodni Rdeči križ, ki pomaga vsem, kjer slučajnosti nanese, da je pomoč potrebna.

Bolničarke Rdečega križa so kakor angeli na bojiščih, ki pomagajo ranjenecem in poškodovanim. Koliko ranjenec se ima zahvaliti ravno delavcem in delavkam Rdečega križa, da so bili rešeni smrti. Vsi narodi razumevajo veliki pomen Rdečega križa, zato ga tudi velikodušno podpirajo z dobrovoljnimi prispevki.

Rdeči križ zbira tudi kri za ranjence. Skoro v vsakem večjem središču imajo take postaje, kjer bolničarke in zdravniki Rdečega križa sprejemajo kri od zdravih ljudi, katerim se malo krvi lahko odvzame. To kri potem rabijo, da jo oslabelem vojakom vbrizgavajo in jim tako dajo nazaj moč, da pridejo zopet k sebi in k zdravju. Na tisoče in tisoče jih rešijo na te načine. Zato store veliko dobro delo tudi oni, ki darujejo svojo kri za ranjence.

Rdeči križ pomaga tisočim tudi drugače. Potom svojih zvez prihaja v stike z ujetniki, sprejema njih poročila in jih pošilja njihovim sorodnikom, in zopet od sorodnikov dostavlja poročila ujetnikom po sovražnih vojnih taboriščih, kamor drugi nimajo dostopa.

Splošno je Rdeči križ, katerega delovanje stoji izrecno le na dobrovoljni podpori od strani naroda, tako velikega pomena in ima tako velike zasluge, da bi mu noben ne smel odreči podpore. Ze v mirnih časih je bila navada, da so za Rdeči križ prispevali vsaj enodnevno plačo oni, ki so imeli zasluge in delo. V vojni pa so potrebe še mnogo večje. Naši vojaki žrtvujejo svoja življenja in vso srečo, vse kar imajo. Ali naj bo nam drugim pa hudo za par suhih dolarjev, če jih damo za ta plemeniti namen? Ne, ne bodimo taki! Zavedajmo se, da vsak izmed nas je del človeštva in vsi smo dolžni pomagati skupnemu človeštvu v taki krizi, kakor je sedaj.

Zato, zavedajmo se, kaj je Rdeči križ in pomagajmo mu s svojimi dobrovoljnimi prispevki v tej kampanji. Stojimo svojo človečansko dolžnost!

ZAKAJ NE V SLOVANSKO SKUPNOST?

Že vidimo, da se odpirajo usta za ugovor: Kaj ne vidite kaj je tam v slovanski centrali? Ali se da voziti s takimi ptiči, kakor so Moskoviči? Ali niste videli, kako so vsem porezali glave — še bolj, kakor so jih preje Turki rezali — če niso tako kimali, kakor so trdili v Moskvi? Ali je s takimi močjo kaj doseči? Ali ste na glavo padli, da s takimi silite skupaj?

Priznamo! V Rusiji je bilo hudo temno zadnjih petindvajset let za vsako veroizpoved. Posebno še za katoliško vero. Hudo je pri vseh tako številnih vnebovpijočih krivicah vse pozabiti, vse odpustiti. Pa je pisano nekje: "Maševanje je moje." Posamezniki bodo dobili za vse storjene krivice svoj račun. Ves narod pa obsodbe ne zasluži. Novi rodovi rastejo v slovanski Rusiji, ki bodo drugače mislili, kakor so oni, ki so odgovorni za vse krivice v zadnjih desetletjih. Po krvi so to naši slovanski bratje in sestre in oni imajo nas za take.

Koliko sličnih slučajev je v zgodovini. Francozi so bili v svojih revolucijah silno pocepljeni. Saj veste, kako je tekla kri, kake napetosti so vladale. Tudi na Angleškem je bilo že več podobnih slučajev in celo med Germani je bilo tako. Toda nobena veja francoskega, angleškega, ne nemškega naroda zato ni silila raje pod tujca, pač pa je raje ostala doma v krogu svojega naroda. Le mi Slovani smo v zgodovini raje tičali pod tujim gospodstvom, kakor pa da bi bili delovali za svojo lastno slovansko skupnost.

Kar se tiče strahu radi naše vere, je upravičen. Lahko je, da bomo radi nje še strašno preganjani. Ampak, ali se to ne dogaja tudi pod Nemci? Ali niso tudi Italijani bili enaki barbari? Slovenskim otrokom še slovanski moliti niso pustili. Pa tega ne navajamo zato, da hočemo s tem zagovarjati one Ruse, ki so se pregrešili v preganjanjih vernikov. Niti malo ne. Ampak ne moremo pomagati, če smo mnenja, da če so znali braniti svojo vero naši predniki pred Turki, pozneje pred Germani in celo v italijanskih razmerah, ali mislite, da slovanski katoličani ne bodo znali braniti svoje vere v skupni slovanski hiši med svojimi brati Slovani? Naše upanje pravi, da! In še več. Zapadni Slovani bodo imeli v skupnem življenju največjo priliko, da dajo vse ono dobro, ki ga jim daje vera in katoliška cerkev, tudi svojim bratom na vzhodu. Ali je tako upanje napacno? Ali je kaj takega tako nemogočega, da ni vredno nobenega upanja? Po našem nikakor ne, pač pa je vredno vsega prizadevanja in vseh truda.

Slovanska skupnost bo katoliško Cerkev med Slovani le še ojačila. Seveda, treba pa bo dela in prizadevanja za to; brez dela ni nič.

RADIO ZVEZDE BODO POMAGALE ŠKOFOM PRI DELU ZA POMOČ

Razne znane radio in filmske zvezde bodo nastopile v glavnih vlogah dveh radio iger, ki bodo odposlane po radiu iz mesta Hollywood v nedeljo 19. marca v podporo škofskemu odboru za vojno pomoč (The Bishops' War Emergency and Relief Committee). Med zvezdami so Ruth Hussey (sgoraj na levi), Pedro de Cordoba (sgoraj na desni) in J. Carroll Naish (spodaj na levi), ki bodo nastopili v igri "The Greatest of These", po Blue Network, v soboto 18. marca ob 11:30 P. M. (EWT). Jane Wyatt (v sredi) se je odlikovala v radio drami na Mutual Network, v nedeljo 12. marca. Obe radio igri je spisal Courtenay Savage (spodaj na desni. (N.C.W.C.)

TO IN ONO IZ ŽIVLJENJA IN SVETA

V ITALIJI STAVKAJO

Bern, Švica. — V severni Italiji je ves promet v zastoju radi stavke, omenjajo poročila. Italijani stavkajo iz protesta, ker naziji odvajajo italijanske delavce v Nemčijo in radi splošne mobilizacije v novo fasisistično armado, pravi poročilo.

HITLER ZAPOVEDUJE AMERIŠKIM VOJAKOM V LONDONU

London, Anglija. — Yes, Hitler je nastavljen v Londonu za pomožnega vojaškega reditelja, ki poveljuje vojaški policiji. To je major Paul Hitler, star 54 let doma iz New Yorka. Z berlinskim "paperhangerjem" ni prav nič v sorodu.

NAPOVEDUJE TRETJO STRANKO

New York, N. Y. — Harry Woodring, bivši vojni tajnik in predsednik Ameriške demokratske stranke je podal izjavo, da če bo predsednik kandidiral v četrto, bo njegova organizacija imela na listi svojeba kandidata. Morda se bomo celo povezali z republikansko stranko, namiguje Woodring.

POŠTA IZ LETA 1896

L. 1896 se je v Tihem oceanu potopila angleška jadralnica "Kent" z vso posadko. Nihče ni takrat vedel, kako se je nesreča zgodila, jadralnice ni bilo v namembno pristanišče in se nikdar več ni pojavila na morju. Pred kratkim pa je neki ribič z otoka Upolu (v skupini Samoa—otočja) našel na obrežju steklenico, v kateri je bilo zapечатeno zadnje poročilo neke ladje, ki se je potopila. Steklenico je izročil oblasti, ki so jo poslale v Anglijo. Tam pa so jo odprli in našli, da je v steklenici poročilo kapitana o potapljanju zgoraj omenjene jadralnice in obenem tudi njegov testament. Ker kapitan ni imel nobenih sorodnikov, je v tem testamentu, ki je prišel na dan šele po 43 letih, vse svoje premoženje zapustil sinu

nekega tovariša, ki je bil takrat še v mornariški šoli. Njegovo premoženje — takrat ni bilo veliko, v teh letih pa je z obrestmi naraslo na 30.000 funtov. Oblastem se je po dolgem iskanju posrečilo najti pravega dediča. Takratni učenc pomorske šole je danes že star mož, ki se je umaknil z morja in uživa skromno rento. Toda tudi on se ni maral polastiti bogastva, ki mu je tako nepričakovano padlo v naročje, ampak je vse to premoženje iz tega testamenta zapustil domu za stare pomorščake.

ŽGANJE IN KOLERA

Včasih je bila snana popevka, da je "žganje dobro zoper kolero." A medicinska veda ne soglaša s tem receptom. Kakor poroča "Švicarski medicinski tednik," je leta 1848, ko je kolera hudo razsajala, pomrlo za kolero vprav največ pijancev. Tudi slavn Robert Koch, ki je odkril bacile jetilke, je že dognal, da pobira kolera vprav tiste, ki popijejo dosti alkohola, kar so mu potrdili preizkusi s kuncu. Omenjeni tednik poroča dalje, da so raziskovanja dognala, da tudi pljučnica pobira več pivcev kot abstinentov. V 8400 primerih pljučnice je pomrlo 22 odstotkov oseb, ki so malo-kdaj pile ali ki sploh niso uživale alkohola, 34 odstotkov takih, ki so alkohol zmerno pile in 49 odstotkov takih, ki so bile vdane pijančevanju. Dokazano je tudi, da različni serumji zoper bolezn alkoholikom ne zaležejo tako kot abstinentom ali zmernim pivcem.

VSAKDANJE LAŽI:

Brivec: Takoj pridete na vrsto.
Natakar: Takoj vam prinesem rebra.
Dobra prijateljica: Vaš novi klobuk vam nebeško pristaja.
Zobozdravnik: Zob vam izderem brez bolečin.

Zet tašči: Veseli me, da vas vidim.

Čevljar: Vaši čevlji bodo še danes zvečer gotovi.

Prodajalec: Jaz sam nosim takšno perilo.

Esperantist: Esperanto se naučite v nekaj tednih.

NAZIJSKI URADNIKI PRIHAJAJO V JUŽNO FRANCIO

Barcelona, Španija. — Iz Francije došli potniki v Španijo pripovedujejo, da je došlo iz Ukrajine in Poljske več tisoč nemških upravnih uradnikov, ki bodo prevzeli uprave občin in mest. Vso Francijo bodo Nemci postavili pod strogo nemško upravo.

NAZIJI GROZIO ITALIJANOM

Berne, Švica. — V severni Italiji, kjer zdaj vlada nova fasisistična stranka, vlada prava zmešnjava. Nova stranka ne more obvladovati položaja. Naziji so objavili včeraj grožnjo, da ako zmešnjave ne pojenjajo, da bodo razglasili iste stroge odredbe, kakor so jih po drugih okupiranih deželah.

500.000 FRANCOZOV SE MORALO UMAKNITI

Madrid, Španija. — Nazijske oblasti so ukazale v južni Franciji masno izpraznjenje vsega obrežnega pasu ob Sredozemskem morju. Potniki, ki so dospeli iz Francije v Španijo pripovedujejo, da se je moralo umakniti več, kakor 500.000 Francozov v zaledje od morja. Nemci pričakujejo zavezniškega vpada.

POSANIK SIMIČ SE PRI DRUŽIL TITOTU

Moskva, Rusija. — Jugoslovanski poslanik v Moskvi Stanoj Simič in podpolkovnik Milodrag Ložić sta objavila v Pravdi obvestilo, da odpovedujeta pokorščino in zvestobo zamejni vladi v Kairo in da se pridružujeta ljudski Titovi vladi v Jugoslaviji.

AMERIŠKA IN ANGLEŠKA JAVNOST OBŠOJA IRSKO

Da Irci ne morejo Angležev, je že znano staro dejstvo. Ni dvoma, da so pri tem veliko zagrešili v preteklosti tudi Angleži. Morda bi bili z bolj vljudnim postopanjem do Ircev v preteklosti pridobili naklonjenost Ircev. Tako pa je večno politično prepiranje pustilo v Irlih neko neodpušljivo jezo do Angležev in se ta neodpušljivost prav odprto kaže v sedanjih vojni.

Vendar pa so Irci v tej vojni taktično zagrešili v svoji politiki do Anglije. Anglija, naj bo že taka ali taka, je pač sosedna Irski in njena pokroviteljica. Irski, kot otok, je v neposredni bližini Anglije, katera že radi svoje varnosti ne more nikdar dovoliti, da bi na Irsko prišel vpliv kake druge sile, ker to bi pač ogrožalo vitalne interese Velike Britanije. So pa po zadnji vojni, sicer po dolgih borbah, dovolili južni Irski neko neodvisnost in od tedaj ima Irski svojega predsednika, svoje lastno državno življenje in le nekatere vezi so še ostale z Anglijo. Severni del Irške, Ulster, pa je ostal pod Anglijo.

Kljub vsemu temu, da bi bila Anglija lahko forsirala svoje stališče glede raznih baz, ki bi ji bile zelo potrebne na Irskem, se je Anglija v tej vojni vzdržala vsake vsiljivosti in je pustila, da so Irci izvajali svoje lastno stališče do Anglije in njenih zaveznikov, kakor tudi do oziščnih sil. Tu pa so se Irci izkazali za slabe politike. Ves čas vojne so na Irskem naglašali strogo nevtralnost. Ta bi bila sicer na mestu, če bi bila Irski čisto samovzdržujoča se država, kar pa daleč ni. Irski je močno navezana na uvoz iz Anglije, na angleških ladjah večina je bilo dovedeno na Irsko vse blago iz drugih dežel. Irci vsega tega niso nič upoštevali, na tihem so si najbrže še želeli, da bi jih Anglija dobila po glavi. Angleži so vse to dobro vedeli, pa so pustili svoje glavne Irce, da igrajo svojo politiko.

Ko je pa prišel napad na Združene države in sta tem napovedala vojno tudi Hitler in Mussolini, so Amerikanci začeli pošiljati svojo vojsko v Evropo. V severni Irski, v Ulsterju, imajo Amerikanci močno bazo, kamor dohajajo stalno ameriški konvoji z vojaštvom in orožjem, zalogami živeža, itd. V južni, neodvisni Irski pa imajo nemški in japonski diplomatski uradniki, to je oba poslanika in njuni konzuli, prostost, da so se gibal, kakor so se hoteli. Imeli so in najbrže še imajo tajne radio oddajne aparate, s katerimi so, če so hoteli, dajali

znamenja nemškim podmarnom, ki so okrog Irške v Atlantiku napadali in potapljali ameriške in angleške ladje. Vse to brunnim Ircom ni bilo nič in so naprej in naprej izjavljali svojo strogo nevtralnost.

Pred časom že so Združene države namignile nekaj, da bi rade še kako drugo bazo na Irskem. Zopet je bil izgovor radi stroge nevtralitete. Vsa gostoljubnost do Ircev od strani Amerikancev skozi dolga desetletja ni bilo nič. Nemcem in Japoncem se ne zameriti, to je bilo Ircom vse več, kakor pa pravo iskreno sodelovanje z Ameriko in Anglijo. Da se tako obnašanje Ircev Amerikancem ni dopadlo, mora biti jasno vsakomur. Vreča se je polnila in je postala prav te dni polna. Iz Washingtona je prišel apel, naj Irci radi varnosti zavezniških interesov zapro oziščne diplomatske urade. Iz Dublina je prišel odgovor: Ne! Če te zatrepremo, bomo zaprli tudi vaše!

Naravno je, da so si v Washingtonu mislili: Tako! Mi vas zalagamo z vsem raznim blagom, dajamo vam mnogo živeža, olje, petrolej, in z vsem vam skušamo ustreči, vi pa proti nam tako neodvisni? In na trdi odgovor Ircev je zdaj Washington odgovoril: Dobro! Če je vam ozišče več kakor mi, če sta Hitler in Hirošito več, kakor smo vam Amerikanci in Angleži, potem pojdite tudi tja po olje, po živež in vse kar potrebujete. Odgovor je čisto na mestu. Že zdavno bi morali Ircom tako povedati, pa bi bilo morda manj nezdod na morjih in manj špijonskih spletk, ki izvirajo iz oziščnih uradov na Irskem.

Amerikanska in angleška javnost Irsko vsled tega obsojajo. Londonski listi pišejo zdaj ogorčeno proti Ircom. Tam pravijo, da ko je izbruhla vojna, so morali angleški mladi fantje in moške v vojno službo in so bili prvi dve leti obupni boj za obstanek pred oziščem, dočim so Irci simpatizirali z Nemci, obenem pa v Angliji služili. Na deset in deset tisočev irskih delavcev dela v angleških industrijah, služijo visoke plače, dočim Angleži krvavijo na bojiščih, pri vsem tem pa uradna Irski kaže odločno svoje stališče, ki je v simpatijah bolj prijazno ozišču, kakor pa Amerikancem in Angležem!

Tako si je končno irski trdovratnost nakopala neljube posledice, katere so pa prišle nad njo po njeni lastni krivdi. Irci bodo sigurno svoje stališče v tej vojni še bridko obžalovali. Kakor prebrisani diplomatje Irci v tem slučaju pač niso.

MEH ZA SMEH

VOL IN PIJANOST

Mati je zmerjala sina, ki je bil hud pijanec: "Tak si ko kako živinče! Sram te bodi!" Oče, ki je bil zraven, pa je dejal: "Zakaj mu delaš krivico?"

"Kaj," se je razjezila mati, "temu malopridnežu delam krivico?"
"Ne, ne, žena," pravi mož, "ne njemu, ampak živinčetu! Kdaj si pa že videla vola pijanega?"

STRAH PRED SPIRITIZMOM

Prvi prijatelj: "Odkdaj pa nisi več špiritist?"
Drugi prijatelj: "Odkar mi je umrla tašča in odšla med duhove..."

OBŽALOVANJE

Peter: "To si ti? Pa sem slišal, da si umrl."
Pavel: "Umrli je moj brat."
Peter: "Iskreno obžalujem!"

PONESREČENA ZVIJAČA

Žena: "Možiček, pošlji me na Jadransko morje. Tam bom sanjala o tebi noč in dan."
Mož: "Ostani le pri meni in sanjaj rajši o Jadranskem morju."

VZDIH

Zaljubljenec: "Jaz prav preprosto mislim, gospodična, a takrat mislim na vas."

NIČ NE DE

Planinar, ki se vzpenja po vrvi nad prepadom: "Kaj pa, če se vrv odtrga,"
Vodnik: "Nič ne de, saj imam doma še več vrvi."

ČUDNO VPRAŠANJE

V kaznilnici vpraša razbojnik svojega sotrpina: "Ali obglavljenje povzroča kaj bolečin?"
"Ne vem," odvrne mirno drugi, "jutri me bodo prvič obglavili."

UMRET JE PRISEL

Bezeg je bil zrel in v nešteto kobiljah so visle modro-črne jagode v jasni jesenski dan. Vrabel so razsajali po vejah, ko je jutranja megla še visela nad vrhom, in poslednji od njih se niso imeli zadosti, ko so že oglasili zgodnji večerni zvonovi. Spet in spet so posedali tudi drozgi in škoreci na starem bezgu, in vse tisto ščebetanje in razsajanje je spreminilo mali vrt v majhen gozd, ki se je zarasel v vas, da jo je ogreval jeseni in pozimi.

Slišali je bilo pa tudi zamoklo padanje jabolk in hrusk in vesele glasove otrok, ki so z jezikom in usti uživali zvrhano mero sladkosti tega leta in se niso niti z mislijo dotaknili zime, da si se je dozdevalo, kakor da že stopa z golih travnikov.

Nekega takega dne se je zgodilo, da je zdravnik, ki je skušal ozdraviti dolgoletno in mučno bolezen polstopnika Petra, povedal njemu in njegovi ženi, da ni nobenega upanja več. Dodal je, da se utegne bolezen zboljšati edinele tako, da se odpravi bolnik v bolnišnico v mesto, kjer da ga bodo natančno in stalno opazovali in mu bodo to zlo, ki se neha ma veča, in to neprestano bližajočo se smrt, tako rekoč iz telesa izrezali in izžgali.

A tedaj, ko je to izrekel, je zaplalo veselo vpitje ptičev v nizko izbo, ki so ji njena okna gledala na vrt. Ker je bila pa ta hrupna radost kakor opojna in prekrasna pesem življenja samega, je Peter zdravniku priklimal, čeprav se je bil že sprijaznil s smrtjo in je bil že odmeril prostor njeni bridki tovarišiji v izbi in v postelji. Ali ni bila takšna jesen čudež, in si je človek zavoljo tega čudeža moral, še začetni življenja in mu je še ozivilo upanje? Nato pa bo prišla zima, ko bo vonj po gorečih polenih prešinjal vso vas, in pa pomlad se bo vrnila, ko bodo zacvetele anemone pod starimi bukvami za vasio — in še polje s kosnjom in z valujočim žitnim klasjem...

Resnično, še bi bil rad živ, še eno takšno bogato leto, še deset, še več let! Zvilenje je bilo polno dela in skrbi, res je, polno trpljenja in trdih bojev, pa je bilo tudi neizmerno čudovito. V vseh teh letih je rastele na vrtu bezeg in so bila jabolka in solata in zeljate glave in majnice in vrtnice in lilije; pa ogenj v peči v zimskih dneh in mogočna skladišča drv ob hiši, in burja, ki je pošumevala z vejami po vrtu — in še vse, vse drugo.

In tako so ga oblekli v črno, prazno obleko, ki mu je bila postala preohlapna. Še enkrat je za slovo s pogledom objel ves vrt, priporočil je ženi prašiča, ki ga naj za Martinovo zakoljejo, naj pazi manj, da bo v miru in se bo tako čim bolj zredil. — Nato pa je napol sedel in napol ležal v zdravniškem koleslju in se je odpeljal proti mestu in v ozdravljenje.

Navzlic tresenju mu je vožnja dobro delala. Saj takle mož, ki se takole v vozu pelje iz domače vasi v mesto, vendar ni na smrt bolan, saj se ne pelje v mesto, marveč v naročje novemu življenju, novim pomladim in poletjem! Ljudje, ki sta jih na brazi vožnji srečavala, so se jima tako rekoč prijazno nasmihali: češ: Le naprej, naprej, saj bo še vse dobro! In kmeki vozovi, ki so s svojim ropotom še preglasili hrupne motorne koles, so bili obloženi s samim zaupanjem in upanjem.

Nato se je približalo mesto s svojim kislastim in zapeljivim vonjem po pivu in vinu, ki je vstajalo iz starih krčm.

Dokler ni slednjič vse to izglinilo na belem in strogem hodniku v bolnišnici. Kakor da

bi se velikansko morje zarinilo vmes. Obrazi usmiljenk so bili resni in tiho žalostni, ozračje ni bilo prežeto z divjo in prekrasno knjigo življenja, marveč z utrjenostjo in tajno plahostjo; ne z dehtenjem po jabolkih, hruskah in bezgu in z drugimi mrkimi in temnobnimi dišavami.

Peter je spet nenadoma začutil, da je zelo bolan in da mu je zdravnik predpisal to bolnišnico kot poslednje, kar preveč grenko zdravilo. Znoj ga je obilil in začel se je tresti, kakor da bi se bil pravkar izmučil z napornim delom. Brž so ga dali v posteljo. Spočetka sploh ni opazil, kje da ta postelja stoji in kdo je razen nje, ga še v tem visokem in svetlem prostoru. V duši mu ni bilo ničesar drugega kot občutek neskončne zapuščenosti in neznanega strahu, česar ni mogel doumeti in ne sam sebi priznati.

Čez dolgo časa se je iz te medle in zatohle megle pojavil svet, ki je imel dva obraza in dva glasova: obraz šestdesetletnega čemernega človeka in obraz napol odraslega, precej zbitega fanta; in star, večni stokajoč in cimerkav glas, in mlad, surov in domišljav glas.

Zdelo se je, da ima starih hude bolečine, a Petru se ni smilil, marveč se mu je studil in se je jezil nanj. Mlad bolnik pa je venomer pripovedoval kvante in se hrupno smejal, da je udarjalo ko z blicem na usesa.

Okna so imela šipe iz težkega, rižastega stekla, ki so le napol propuščale prirčno dnevno luč skozi. Pogled je moral spet in spet obstati na strogem vzorcu belih sten, na medenini posteljna in na četverkotnih vratih.

Doma pa se je pogled svobodno razprostrl v zelenje dreves in v paradiž ptičev in oblakov.

Jetnik zavoljo življenja se je sprijaznil s tem, ker si je mislil, da se bo hkrati z borbo zoper bolezen in smrt začela borba za bodočo poletja in življenja, in neskončno je bil ne srečen, videč, da bje v bolnišnici drugačna ura ko zunaj v njegovem življenju, in da je ta ura mnogo bolj počasna in preudarna. Šele čez nekaj dni so ga rentgenizirali in potem je trajalo spet nekaj dni, dokler ni prišel zdravnik in mu je povedal, da bo treba še dva tedna, dokler ne bo bolnik torej, da ga bo mogel temeljito preiskati.

A ko sta minila ta dva tedna in še tretjega pol, je izjavil, da se bo nemara le kaj doseglo brez noža, če že ne pot o zdravljenja, pa vsaj začasno izboljšanje. Da arce ni tako močno, da bi moglo prenesti neskončni napor zaradi operacije.

Peter je sprejel to vest, kakor je sprejel že vse drugo v tej hiši. Toda ko je odšel zdravnik in se je mladi bolnik poleg njega začel norčevati iz njegove bolezn in iz zdravniškove upanja, je vzkripelo v njem. Planil je iz postelje, udaril zasmehovalca v obraz in je butnil v okno, kakor da bi hotel poklicati sonce in veter na pomoč.

Starec je začel stokati, da je mraz in da naj okno zapre. A čim je zapihal vanj veter od zunaj, veter širnega sveta in njegove vasi, je bil Peter nena doma ves spremenjen. Po dolgem času je spet privrkal globoko zajel sapo, svet se mu je zazdel povsem drugačen in v blodnji opojne sreče, ki je bila tako redka v njegovem trpljenju, si je dejal: "Doma hočem umreti!"

S tresočimi se rokami se je oblekel in čez nekaj minut je stopal med stokajočim kričanjem starca in zagrizenim sme-

Ta zemljevid kaže invazijska obročja in zavezniška oporišča. Nekateri pravijo, naj bi zavezniški najprej zavzeli Norveško in morda še Dansko na desnem nazivnem krilu, med tem pa s napadom na francosko obalo zasujejo levo krilo.

janjem fanta iz sobe, ki mu je požrla štiri prelestne jesenske tedne njegovega življenja kakor požrešna zver.

Ko je utripajočega srca stopal po hodnikih, ni našel ne sestre ne zdravnika, ki bi ga bili spoznali. Vrata so se mu sama od sebe odprla. Kmalu je stal na cesti, zunaj v svetu, ki se mu je zazdel s svojimi barvami in hrupom, s hišami in ljudmi čudovitejši kot kdaj prej.

Ni občutil ne bolečine ne utrjenosti, celo prav lahko je stopal. Ko se bližal trgu in je stal med stojnicami in kočarji, je še mislil na to, da bi ženi kaj kupil, kakor je to storil nekoč, pred dvajsetimi, tridesetimi leti. A vedel je, da ni imel niti novčiča, saj je bil odšel v bolnišnico brez denarja. Nato pa se je začela tista pot, ki je pozneje vsa vas govorila o njej in so se pri tem slehernemu orosile oči. Za pot, ki jo prehodi zdrav človek v poldrugi uri, je potreboval šest ur hoje. Neštokrat se je moral ustaviti, da se mu je malo umirilo njegovo boleče, butajoče srce. Neštokrat se je moral usesti kraj ceste, boječ se, da bi mu noge ne opesale, preden bi prišel domov. Neštokrat je začutil, kako se ga hoče polastiti obup, a tedaj se je vzravnil in je povedal ptičem in drevmu okrog sebe: "Doma hočem umreti!" V dno srca pa mu je vzklikalo: "Doma hočem živeti!" Tisti, ki so ga videli na cesti, so videli popolnoma starega moža, ki je še tako počasi, kakor pač ho-rijo prav stari, izčrpani ljudje — drugega pa niso opazili.

Ko je zagledal prva drevesa domačega gozda, je zaplalo v njem neizmerno zmagovalje, ki ga ni več zapustilo. Večrilo

se je že, ko je prišel do svoje hiše. Zena, ki mu je odprla vrata, je zavpila, a mirno jo je prijel za roko, rekoč: "Doma hočem umreti." In nato je ležal v svoji izbi, ki je vanjo prihajal vonj po vrtu in zemlji in razsajanje vrabcev. Zahvalil je Boga, da se mu je beg posrečil, da je bil doma, da je mogel slišati kruljenje svojega prašička in kokodakanje svojih kokoši. Zaprl je oči in je zaspal kakor dete v materinem naročju.

Čez dva dni nato je umrl. Staro utrjeno srce si je izvojskovalo vrnitev domačo hišo a je hkrati izrabilo svoje poslednje moči. Vrabel so se podili po vrtu in njih ščebetanje je plalo k njemu, in iz ozračja so se oglašali klci divjih gosi.

Smehljaj se je, ko je umrl.

TO IN ONO

MADŽARI PROSIJO ZA MIR

London, Anglija. — Reuterjeva agencija je prejela poročilo iz Evrope, da so Madžari poslali potom gotovih zastopstev prošnjo v Moskvo za mir. Poročilo ni uradno potrjeno. Je pa sigurno, da so Madžari nerazumni, ko se ruske sile sleherni dan bližajo njenim mejam.

VOJNI KAPLANI ZAPOSLENI

Ameriški vojaški kaplani nikoli ne držijo križem rok na otokih širom Pacifika, ki so bili dolgo časa pod japonsko upravo. Razen rednih dolžnosti do ameriških vojakov imajo opraviti tudi z domačini, poročiti morajo namreč razne pare in krševati njihove otroke. Mnogokrat se pripeti, da se par poroči, ob isti priliki pa

Ta košček zemljevida kaže, kje so se vršili napadi iz zraka na namško industrijsko fronto, ko so teški ameriški bombniki zdrobili dve tovarnici letal v Brunswicku, angleški RAF bombniki pa so razbijali Stuttgart. Ti napadi so bili za očvrtek po 36-urnem obdelovanju, med katerim je 5.000 letal smetalo 8.000 ton razstrelivnih snovi na nazivske tarče.

da krstijo tudi svojega prvega otroka. Japonci so namreč prepovedovali take obrede. Domačine pa so razni misijonarji poučili o krščanskih zakramentih in obredih še predno so imeli Japonci toliko otokov zasedenih.

HITLER PRESELI VLADE V NOVO PRESTOLNICO

Neapelj, Italija. — Od nemških ujetnikov se je zvedelo, da je Hitler dal preseliti urade nemške vlade iz Berlina v Breslau, ki se nahaja 175 milj vzhodno od Berlina, le par milj od stare poljske meje. Berlin je razrušen in do malega uničen.

U.S. PRODUCTION SINCE PEARL HARBOR

POSUSAJTE

jugoslovanski radio program, ki se oddaja vsako nedeljo od 9. do 10. ure zjutraj preko radio postaje WGGS v Chicagi. —

HASTEN VICTORY

VOJNA JE DALA NAŠO TOVARNO V NAJHITREJŠO PRODUKCIJO

Potrebujemo ročne delavce in prevažalce, pomočnike v prejemnem oddelku in odposiljalce. Pomočnike pri strojih in pri topljenju kovine ter tovarniške delavce. Izkusnost ni potrebna. Dnevno, nočno delo. Dobro delavno stanje. Dobra hrana po zmerni ceni. Med 8 A. M. in 6 P. M.

DANLY MACHINE SPECIALTIES, INC.

2100 So. 52nd Avenue, Cicero, Ill. Vzemite Douglas Park "L" ali West Town BUS ali poulično do tovarne.

DR. H. M. LANCASTER

Dentist
2159 West Cermak Rd.
Telefon Canal 3817
(ogel Leavitt St.)
CHICAGO, ILL.

Michael Trisko in Sinovi

PLASTERING AND PATCHING CONTRACTORS
Pleskarji in popravilci omata in sten.
2114 W. 23rd Place, Chicago
Telefon Canal 1080

Kadar imate za oddati kako pleskariko (plasterers) delo, se vam priporočamo, da daste nam kot Slovincem priliko in da vprašate nas za cene. Nobene zamere od nas, če daste potem delo tudi drugam. Za pleskariko dela jamčimo.

Katoliški Slovenci smo tako močni, kolikor in kakor je močno naše katoliško časopisje.

Nedeljski pomenki

J. M. Trunk

TEDENSKI KOLEDAR

19. Nedelja — 4. postna.
20. Ponedeljek — Sv. Jožef.
21. Torek — Benedikt.
22. Sreda — Nikolaj Filijan.
23. Četrtek — Irenej.
24. Petek — Gabrijel.
25. Sobota — Oznanjenje Marije Device.

ČETRTRA NEDELJA V POSTU

"Kje bomo kupili kruha, da bodo ti jedli?" (Jan. 6, 5).

Množice, katere so Jezusu sledile, so kazale vsaj na zunaj, da so dobrega duha. Lakota ali zmučenost jih ni zadržavala, da bi ne bile sledile. Dolga leta so bile ovce brez pravega pastirja in voditelja. Zdaj so ga našle. Ko so slišale, da gre onkraj jezera, so se dvignile po bližnjici, da ga tam pričakajo in slišijo nekaj njegovega božjega nauka, vidijo kako čudo. Dobrega duha so bile te množice.

Janez Krstnik je postal žrtve polzke Heridije. Jezus je bil človeško potr, odmaknil se je ljudem, pa so ga množice le zopet dobile.

Na tisoče jih je bilo, upehani, lačni. Ginjen je bil od udarnosti teh trum. Obrne se na Filipa. Filip je videl, kako se je voda v Kani izpremenila v vino. Jezus ga podrega. "Odkod bomo kupili kruha?" Kruh...

kruha... zopet. Filip, dobrina, gleda ves v zadregi, in Andrej tudi ne ve izhoda, ko gre za

kruh. "Nekaj hlebkov in dve ribici", to je vse, ni vredno, da bi pri toliki množici kdo na tako malenkost mislil.

Posedejo naj. Nato vzame kruhke in ribice in jih blagoslovi. Apostoli začnejo deliti, vsi se nasitijo, od ostankov je še dvanajst košev.

Množice pretrse. To je pre-rok, ki ima priti! Ta bi zamogel zdrobiti rimski jarem in vpostaviti slavo izraelskih kraljev! Naš kralj naj bo! Čudno. Odstrani se sam.

Jutri dan jih opozori na drugačen kruh. "Kdor je od tega kruha, ne bo lačen na vekomaj." Izborna. Ne bo več treba kruha. Imenitno. "Daj nam," zahtevajo. Ko izvejo bistvo tega kruha, pravijo, da je "trda beseda". Odstranijo se. Dobre-ga duha so bili, pa niso bili najboljše duha, ker so mislili le na telesni kruh.

Taki smo tudi mi. Kruh... kruha... kričimo, pa pustimo, da vsi le pri kruhu, Jezus je sam.

PRVI SLOVENSKI POGREBNI ZAVOD V CHICAGI

LOUIS J. ZEFRAK

1941 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois
Phone Canal 4611

NA RAZPOLAGO NOČ IN DAN.

Najboljši avtomobili za pogrebe, krste in šenitovanja. — Mrtvašnica kapela na razpolago brezplačno. — CENE ZMERNE.

KRASNA ZGODOVINSKA SLIKA

Velikost 16 1/2 x 12 1/2

Tiskana v večih barvah. Sredi je v vncu sedanjih predsednik Zdr. dr. Frank D. Roosevelt. Okrog in okrog so slike vseh sedanjih predsednikov Zdr. dr. podpisani s njihovimi lastnoročnimi podpisali. Pod predsedniško sliko vira v vetru pomorno svetla zastava. Pod zastavo je spominna ploča in na nji tiskano v okrajavi letina prave in svobodnosti. Slika je v okvirju in v okvirju steklo. Ta slika je lep kras in zgodovinska pomenljivost za vsak ameriški dom. Ker nas naši narodniki za njo poprajujejo, smo jih že nekaj dobili.

Slika stane \$1.50 brez pošiljatenih stroškov.

Pošiljaten strošek plača vsak prejemnik sam, ko se mu dostavi sliko po Expressu. To naj vsak, ki bo naročil sliko, vzame za spomin, in dokler zaloga traja s njimi lahko postrežemo onim, ki si jo želijo.

Naročilo je pridati potreben znesek in ga poslati na:

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 W. Cermak Road, Chicago, Illinois

STUDENEK BLAGOSLOVA!

300 svetih maš letno, za žive in mrtve člane Mašne Zveze. Članarina za vsako osebo živo ali umrlo 25c. (Nikdar ni potreba obnove). Upišite vaše sinove vojske.

DRUŽBA SV. PETRA KLAVERJA

za afriške misijone,
3624 W. Pine Blvd. Dept. A. St. Louis (8), Mo.

NACRT ZA POMOČ ONESPOSABLJENIM DELAVCEM BO KMALU V TEKU

Več kot dva milijona poškodovanih delavcev, katere sedaj trenutno ni mogoče zaposliti zaradi ozdravljivih fizičnih nedostatkov, bo kmalu povrnjeno aktivnemu delavstvu Združenih držav, ter se bo tako mnogo doprineslo industrijski moči skladišča demokracije.

Federalni Zavarovalni Urad bo skupaj s posameznimi državami kmalu začel vpeljevati svoj plan za rehabilitacijo in zdravljenje onesposobljenih delavcev, ki bi se potem mogli zaposliti. Pravijo, da je število teh okrog dva milijona, vseh delavcev skupaj pa 60 milijonov.

Kongres je odobril lanskega julija meseca skozi Barden-La-Follette zakon uporabo federalnih fondov za zdravljenje fizično ali drugače poškodovanih delavcev.

Uradniki, ki so dobili nalogo baviti se s tem načrtom, pravijo, da bodo stroški mogoče znašali do 15 milijonov dolarjev na leto.

Na sestanku nekega senatskega odbora je lanskega julija bilo objavljano, da je v preteklem letu bilo ozdravljeno in osposobljeno za ponovno uposlitev, ter povrnjeno na svoja stara mesta v industriji samo 50.000 delavcev. In govori se, da bo pa v letošnjem letu število ozdravljenih in osposobljenih zvišano na 100.000.

Ljudje, katerih naloga je izvajanje tega načrta, so Paul McNutt, administrator federalne zavarovalnice ter šef komisije Združenih držav za ljudsko moč; dr. Thomas Parran, glavni zdravnik Narodnega zdravja; dr. Dean A. Clark, glavni zdravniški oficir v Uradu za rehabilitacijo; in Michael J. Shortley, direktor poklicne rehabilitacije.

Da bi se načrt za izkoriščevanje vseh ljudskih moči te dežele spravljal v potek, se je v Washingtonu januarja meseca sestalo 30 specialistov za rehabilitacijo. V teku njihovega dva tedenskega zborovanja so razpravljali o vseh vpogledih na

probleme rehabilitacije; bili so tudi opozorjeni na vse najnovejšje metode pomoči onesposobljenim delavcem.

Federalno Zavarovalno Društvo upravlja izvrševanja Barden-La-Follette zakona skozi Poklicne Urade v posameznih državah. Ta zakon je v resnici dodatek zakonu o poklicni rehabilitaciji od leta 1920, ter dovoljuje uporabo federalnih fondov.

Države morajo po prvem juliju 1945 odrediti veličino svojih fondov za to svrhu. Namen je pomagati vsem onesposobljenim osebam, tako da se morejo ponovno zaposliti.

Po novem zakonu je določeno, da se federalna pomoč lahko uporabi za vse mogoče vrste zdravniške pomoči. Tu se računajo tudi stroški v bolnišnici, toda ne za več kot devetdeset dni; za nabavko palic, umetnih udov, ter drugih takih potrebnih aparatov, ki bi mogli pomagati delavcu, da se ponovno zaposli.

Odpušeni vojniki ravno tako lahko dobijo to vrsto rehabilitacije v svojih državah, samo ako niso bili onesposobljeni za čas njihove vojne službe. Veterani, ki so bili ranjeni v vojni, dobijo vso nego od Vojske, ki je v času od zadnje vojne tudi mnogo napredovala s svojim sprejemanjem rehabilitacije.

Za časa 23 letnega obstoja zakona za rehabilitacijo se federalni fond niso rabili za fizično zdravljenje, temveč samo za ponovno izurjevanje poškodovanih sposobnosti. Sedaj pa ranjeni delavci dobijo tudi to, ako se lahko pričakuje, da bo taka pomoč odstranila ali vsaj tako zmanjšala nesposobnost dotičnega delavca v primerem času, da lahko zopet pojde na delo.

V to novo delovanje je vsteta tudi zdravilna oskrba, fizioterapija, priprava za zaposlovanje za časa okrevanja, poklicno učenje na univerzi v delavnici ali garaži, izdrževanje za časa učenja, ter tudi preskrbljeno delo.

STROJNA DELAVNICA V DŽUNGLI

Ali vidite ta dva mornarja z brado? Seveda boste rekli, (Kdor lovi besede bi dejal, da vidite s očmi, ne s brado!) Na levi je Stephen L. Barker iz Concordia, Kan., na desni pa Richard S. Williams iz Evansville, Ind. Dokazujeta, da so mornarji na suhem prav tako uporabni kot na morju. Ta delavnica za popravilo in vzdrževanje strojev se nahaja na otoku Bougainville, Solomon.

bral svojo družino in kar je imel ter odšel proti Meksiku.

Aaron Martin se ni hotel registrirati, da bi dobil odmerjalno knjižico. Ko je končno prišla potreba, so si on, žena in pet otrok začeli sami delati svoje čevlje, še celo sladkorni trs so sami pridelovali in pripravljali. Prebili so brez vsega, česar niso mogli sami pridelati na svoji rodovitni kmetiji.

Martinu je ugajalo preprosto življenje na drugi strani meje. Šel je pogledat v Meksiko in se je prepričal, "da so peoni zelo prijazni ljudje." Prodajal je farmo in drugo ter se napotil v deželo, "kjer ni odmerjanja in kjer človek lahko dela, kar hoče."

VEDNO VEČJI — ZAKAJ?

"Amerikanci postajajo večji z vsako generacijo, nihče pa ne ve, zakaj," pravi profesor Ernest A. Hooton, znani človekovedec (anthropologist) v uvodu h knjigi "Tudi veliki ljudje imajo svoje težave," učen razpravi o ljudeh izredne velikosti, ki jo je spisal Francis Behn Riggs. Ta pisatelj je star 62 let ter je šest čevljev sedem in pol inča visok, pravi pa, da je bil še en inč višji, ko je bil 25 let star. "Od 1898, ko sem bil 17, pa do 1930 sem videl samo enega človeka, ki je bil večji kakor jaz. 'Bil je v nekem cirkusu,'" pravi Riggs. "Danes nisem nič več nekaj redkega. Po površnem računu mora biti zdaj med 8.000 in 12.000 ljudi v Z. d., ki merijo šest čevljev 5 inčev, to število bo pa potrjeno že v teku ene generacije." V svojem spisu razpravlja samo o ljudeh, ki merijo šest čevljev pet inčev ali pa več. Kdo bi si mislil, da je med nami toliko dolginov? Pa jih je čimdalje več!

KALIFORNIJSKA ROSA

Če v solnčni Kaliforniji malo preveč dežuje ali če zapade malo . . . psst, tiho bodi, fant! . . . si uboge Kalifornijčane vsi privoščijo. V Južni Kaliforniji so imeli sedem inčev dežja, kar je dalo priliko za razne več ali manj duhovite opazke. Jimmy Durante je rekel: "Trgovska zbornica ne prizna, da je šel dež, temveč pravi, da ni bilo drugega kakor

par nagajivih poballnov, ki so na strehi ožemali pomaranče." Bob Hope je zasolil: "Ne morem reči, da je deževalo, bilo pa je prvič, da sem videl vojno ladjo priti po Sunset Boulevardu." Wallace Beery je pa tako zaprutil: "Na Južnem Pacifiku so vsaj toliko na boljše, da imajo tam otoke."

MAČJI REP NAPRODAJ

Mačji rep (cattail), ki raste divje ob ribnikih in po močvirni zemlji, so zmeraj imeli pozimi za sobni okrasek namesto cvetlic, poleti so ga pa malo namočili v kerosenu, pa je bil za kaj dobro bakljo v kaki nočni paradi. Vojna je vse to predrugčila, kakor tudi marsikaj drugega. Po mehki tvarini na mačjem repu je zdaj veliko povpraševanje. Dečki in deklice, pa tudi odrasli, pobežejo vsako stebelce, ki ga dobi, ker uporabljajo zdaj mehko tvarino za razne potrebe, za katere so prej uporabljali kapok in druge uvožene snovi. Znanstveniki so se prečitali, da je najbolj primerna tvarina za kaj napolniti, posebno za razne blazinice, pa tudi za izolacijo in za zadrževanje zvoka in šuma (soundproofing). Tisti ki nabirajo mačji rep, dobijo po \$4 za sto funtov. Nabirati 200 funtov na dan, ni težko.

NAJBOLJ VARNE OBVEZE

Poskusi so pokazali, da pridejo bacili ali bolezenske klice (germs) tudi skozi 64 plasti navadne tančice za obveze. Dr. Neal Owens, profesor plastičnega zdravilstva v zdravniški šoli na Tulane univerzi se je domislil, da bacili ne bi mogli priti skozi obvezo, ko bi bila v njej tudi plast celofanskega papirja. Ne mokrta ne bacili ne morejo skozi, zato se pa rane obvezane s takimi obvezami ne prisadijo.

SPET SE JE POROČILA

Mrs. Louise Atwill, prej žena generala Douglasa MacArthurja, posreduje žena igralca Lionela Atwilla, se je spet poročila. Dne 10. marca je obljubila zvestobo kapitanu Alfu Heibergu, voditelju godbe armadnih letalcev. Tukaj jo vidimo v uniformi bolnišničnih rezervnih oddelkov ameriških žensk.

SLOVENSKI AMERIŠKI NARODNI SVET

Račun za mesec februar 1944

Bilanca 31. jan. (na banki \$18.411.03, ročna blag. \$9.62) skupaj \$18.420.65
Dohodki: od raznih podružnic Sansa, drugih organizacij in posameznih prispele v februarju. \$ 2.602.76

\$21.023.41

Izdatki:
Najemnina urada do 15. marca \$ 50.00
Potni in vozni stroški 119.02
Poština 25.00
Tiskovine 7.00
Razsvetljava 1.00
Telegrami 2.31
Naročnina Inter-Continental News za predsednika 40.40
Subvencija Združenemu odboru 1.500.00
Publikacije in revije 20.50
Razno .86

Skupni izdatki \$ 1.766.09
Bilanca na banki 29. februarja 19.221.37
Ročna blagajna 35.95

\$21.023.41

Joseph Zalar, blagajnik
Mirko G. Kuhel, izvršni taj.

MALO DROBIZA

Od vseh strojev imajo topovi največ konjskih sil, čeprav samo na kratek čas streljanja. Poljski top da 50.000, pomorski top kalibra 400 mm pa 20 milijonov ks. Kaj to pomeni, spoznamo, če pomislimo, da dajo vse izkoriščene vodne sile na svetu silo 30 milijonov ks.

Pri Waterloo v Belgiji je uimetna gora, visoka 200 sežnjev. Sestavljena je iz 100.000 voz zemlje in 10.000 človeških trupel, žrtev boja. Goro so zgradili Belgijci na tistem mestu, kjer se je bila najodločnejša borba med Napoleonovo armado in zavezniki, blizu Waterloa.

Beseda baron se je najprej uporabljala v Franciji in je bila splošni naziv za vse ljudi brez naslova. V šestem stoletju pa so postali kraljevi slugi častniki, potem intendant in končno kraljevi vazali. Dobili so od kralja zemljo, ki se je imenovala baronija. V devetem stoletju so se imenovali vsi plemiči tako, šele pozneje pa je postal ta naslov poseben plemiški naslov.

Če ima človek naporno delo ali mrzlico, se pretaka njegova kri po žilah tudi s trikrat večjo hitrostjo kot sicer.

Sončni in lunin mrk je prvi pojasnil učenjak Thales iz Mileta okrog 585. leta pred Kristusom.

NAŠI ZASTOPNIKI

pri katerih si lahko naročite lista "Amerikanski Slovenec" in "Novi Svet", ali za iste obnovite naročnino.

- COLORADO:**
Canon City, — Ana Susman.
Colorado Springs, — M. Kapsch.
Crested Butte, — Martin Tejak.
Denver, — G. Pavlakovich.
Leadville, — Miss Mary Klum.
Pueblo, — Joseph Spiller.
- ILLINOIS:**
Argo, — John Poljak.
Aurora, — Mary Fajfar.
Bradley, — Math Stefanič.
Chicago, — Jozef Fajfar.
Joliet, Rockdale in Lockport, — John Kramarich.
La Salle, — Anton Strudel.
North-Chicago-Waukegan, — Gabriel Dräler in Mrs. Jennie Keber.
Oglesby, — Frank Jerin.
Ottawa, — Mrs. Katherine Bajuk.
Pullman, — Martin Golobich.
Standard, Granville, — Joseph Berger.
So. Chicago, — Ant. Bakse, C. Germek, Mrs. Agnes Mahovich.
- INDIANA:**
Indianapolis, — Frank Uralnar.
Whiting, Ind., — Miss Kathie Triller.
- KANSAS:**
Franklin, — John Dobravac.
Frontenac, — Anton Drenik.
Kansas City, — Peter Majerle in Joseph Kostelec.
- MICHIGAN:**
Ahme, — Mrs. J. Hribljan.
Detroit, — Steve Fatočnik.
Harrieta, Boon, Cadillac in okolica, — Mark Badovinac.
Calumet, — Jos. Sustarsich.
Iron Mountain, — Frank Richtarsich.
- MINNESOTA:**
Aurora, — E. Smolich.
Blwabik, — Mrs. Mary Delak.
Chisholm, — Frank Laurich in Joseph Gazvoda.
Ely, — John Otrin, Jos. Peshell.
Eveleth, — John Strah in Antonia Nemgar.
Gilbert, — Frank Ulčar.
Greensy, — Mrs. Frances L. Udovich.
Hibbing in okolica, — Joe Zaic.
Kewatin, — Mary Kolar.
New Duluth, — M. Spehar.
McKinley, — A. Hegler.
Rice, — Rev. John Trobec.
Sault Rapids, — John Burgstaler.
Soudan, — Mary Erchul.
Virginia, — Angela Schneller.
- MONTANA:**
Butte in Walkerville, — Mary Kotze.
- OHIO:**
Barberton, — Mrs. Jennie Okolish.
Bedford, — Frank Stavec.
- BRIDGEPORT:** — L. Hoge.
Cleveland, — Za. Collinwood, St. Clair pri Sv. Vihu in okolico, Euclid in Nottingham je zastopnica Mrs. Margaret Poznič. — Za Newburgh in okolico Mr. J. Resnik, Rt. Rev. J. J. Oman in Anna Gilha.
Conneaut, — Angela Berus.
Lorain, — Justina Paul.
Girard, Niles, Youngstown in vso okolico, — John Dolčič.
Petersburg, — Mary Ohlin.
- PENNSYLVANIA:**
Alliquippa, — Ant. Habich.
Reading, — Nikolaj Simonich.
Bessemer, Universal in okolica, — Frank Kokal.
Bradock, — Joseph Lesjak.
Bridgeville, Presto, Caddy, Morgan, Reading in Sygan, — Mary Useničnik, Bulger, — S. Jenko.
Burgestown, — John Pintar.
Calnbrook, — Angela Satkovič.
Forest City, — Mary Turk.
Homer City, — Pavel Novosel.
Imperial, — John Jamnik.
Johnstown, Conemaugh in okolica, — Matt Klucčevšek.
Lawrence, — Carolina Roseman.
Pittsburgh, — Jos. Bahorich, Mrs. Mary Cadonik.
Steelton, — Doroteja Dermek.
Strabane, Canonsburg in okolica, — Anton Tomšič.
Moon Run, — Jacob Dräler.
Olyphant, — Mary Zore.
St. Marys, — M. Aufderklam.
Vanding, — Frank Pancar.
- WISCONSIN:**
Greenwood, Marshfield in Owen, — Ciril Rakovec.
Kenosha, — Mrs. Mary Vidmar.
Shesbogan, — John Udovich, in Marie Prieland, Johana Mohar.
Milwaukee-West Allis, — Mrs. Marie Floryan.
Willard, — Ludvik Perušek.
- WYOMING:**
Kemmerer, Sublet, Diamondville, — Konst. Podicnik.
Rock Springs, — Uršula Ivsek.
- PO RAZNIH DRŽAVAH:**
Fontana, Calif., — Joe Skubic.
San Francisco, Calif., — Mrs. K. Cesar.
Bridgeport, Conn., — Martin Horvath.
Brooklyn in New York, N. Y., — Anton Anžlovar.
Oregon City, Ore., — Mrs. Mary Polajnar.
Enumclaw, Wash., — Jos. Rihter.
Renton, Wash., — Thomas Rihter.
Helper, Utah, — A. Topolovec.
Valley, Wash., — Mary Swan.

RAZNOTEROSTI

ARMADNA OPERACIJA NA FILMU

Fotograf za premične slike je prišel v neko bolnišnico v Leningradu, ravno ko so prinesli noter mladega poročnika z izstrelkom v prsni, in je tako imel nenavadno priložnost, da je fotografiral celo operacijo, ki se je nemudoma začela, da bi se rešilo življenje mladega častnika. Zaradi tega bodo tisti, ki hodijo v kino gledališča, imeli priliko videti prav izredne in nenavadne prizore. Najprej je Dr. Jakov Rivlin, major v zdravniški službi, urezal v poročnikova prsa, vzel ven nekaj koščkov reber in odprl srčno votlino. Z majhnimi kleščami je potem izvlekel zobčasti kos kovine, potem je pa zašil srčne mišice. Toda operacija s tem ni bila gotova. Pojavila se je nova težava najbolj resne vrste — srce je prenehalo utripati. Zdravnik je zgrabil srce z obema rokama ter ga začel na vso moč mečkati in drgniti, pa ni vse skupaj nič

magalo. Potem je poskusil z umetnim dihanjem, pa vse zaman. Nazadnje je vbrizgnil adrenalin v srčne mišice. Ves ta čas je fotograf navijal svojo kamero in snemal slike krčevitega boja za življenje mladega častnika. Zdravnikov prizadevanje ni ostalo brez uspeha. Poročnikovo srce je spet začelo utripati. Tudi nadaljni potek zdravljenja tega mladega častnika je bil posnet na premikačnice se slike, dokler ga po več tednih ne vidimo, kako se poslavlja od zdravnik, ki mu je rešil življenje. Sovjetski vojaški kirurgi so tako spretni, da se več kot 80 odstotkov njihovih ranjenih moč spet povrne v bojne vrste.

V MEKSIKI NI ODMERJANJA

To je zgodba o možu, ki ni mara rad odmerjanja. Aaron H. Martin, 59, iz Lancaster County, Pa., se ni hotel ukloniti u-sodi vseh drugih, temveč je po-

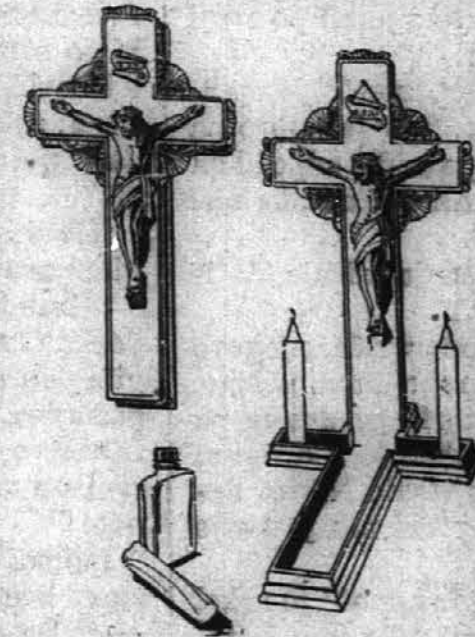
Tiskarska dela

vse vrste točno in lično izvršena. Izdeluje naša tiskarna, za organizacije, društva, trgovce in podjetja. Mi izdelujemo lepe tiskovine v več barvah. Dajte vaše prihodnje naročilo za tiskovine nam in prepričajte se o naši tozadevni postrežbi.

TISKARNA AMERIKANSKI SLOVENEK
1849 WEST CERMAK ROAD, CHICAGO, ILLINOIS

NOVI KRASNI KRIŽI

Vsem onim, ki so zadnje čase naročali križe, ki se rabijo za previdenje bolnikov, sporočamo, da onih križev, ki smo jih do pred kratkim prodajali po \$2.50 nimamo več. Posrečilo pa se je nam dobiti, toda le omejeno število novih druge vrste sličnih križev, ki so parjeni mnogo lepši in ne vliči, kakor dosedanj, pač pa narejeni iz lepega orehovega lesa, z lepim pozlačenim bronastim križem, ki so dosti lepši in mnogo bolj in natančneje izdelani, kakor prejšnji. Ti križi istotako vsebujejo vso pripravo, ki se rabi ob času previdenja bolnikov in so narejeni da se križ odpre, kakor predalček in znotraj so spravljene svečke, stekleničica za blagoslovljeno vodo in prtič. Ti križi so lepi, ko se jih zapre za obesiti na steno in ga kadar ga ne rabite imate na steni kot križ, ki je pravi kras za vsako katoliško hišo.

Teh križev ni mnogo v založbi. Kdor ga želi naj ga nemudoma naroči, ker prav gotovo bodo v kratkem pošli.

STANEJO S POŠTINO SAMO

\$3.50

Naročila je poslati na:

KNJIGARNA AM. SLOVENEK

1849 W. Cermak Road, Chicago 8, Illinois

NOČEM PLAČATI VEČ KOT
NAVIŠJE URADNE CENE!

NE SPREJMEM RACIONIRANIH
ŽIVIL AKO NE ODDAM ZNAMKI!

KNEZ SEREBRJANI

— ROMAN —

Rusko — A. K. Tolstoj — Poslovenil — Al. Benkovič

Pogledal sem jo, a nisem več vedel, kaj bi ji rekel. — "In tudi knez Nikita Romanič," sem rekel, "je brzkone zdrav, čeprav je v ječi." Res nisem več vedel, batjuška, kaj bi ji povedal; čutil sem, da ne govorim prav, ampak nekaj je bilo treba reči. Ampak toliko, da sem omenil tebe, batjuška, je naenkrat ustavila konja. — "Ne, strček," je rekla, "ne morem domov!" — "Kaj pa misliš, kam pa pojdeš, bojarka?" — "Strček," je rekla, "ali vidiš zlate križe, ki gledajo izza gozda?" — "Vidim, gospa." — "To je ženski samostan," je rekla. "Poznam ga po križih. Spremi me tja, strček!" Pregovarjal sem jo, ona pa kar svojo: spremi me, spremi! — "Teden dni," je rekla, "ostanem tam, da pomolim k Bogu, potem pa sporočim Družini Andrejiču, naj pošlje pome!" Kaj sem hotel storiti? Spremil sem jo, batjuška; izročil sem jo opatici.

"Koliko je do tistega samostana?" je vprašal Serebrjani.

"Od mlina je bilo štirideset poprišč, batjuška; od Moskve bo menda dlje. Sicer pa bova šla brzkone mimo, če pojdeva na Žizdro."

"Mihejič!" je rekel Serebrjani. "Stori mi nekaj na ljubo. Pred jutrom ne smem oditi; moji ljudje morajo prisesti carju. Ti pa pojdi še to noč z dvema konjema, ne prizanašaj se sebi ne živali. Poprosi, naj te spuste k bojarki, in povej ji vse. Prosi jo, naj me sprejme in naj se ne odloči za nič, preden se nisva videla!"

"Čujem, batjuška, čujem; ali se bojiš, da bi ne postala nuna? To se ne bo zgodilo, batjuška. Eno leto bo, kajpada, jokala; brez tega ne pojde. Kako bi ne jokala za Družino Andrejičem, Bog mu daj nebasa. Potem pa napravimo takole kakšno svatbo. Večno vendar ne bo šaha žalost, batjuška!"

Mihejič je še tisto noč odšel v samostan, Serebrjani pa se je šel posloviti od Godunova, čim se je zasvitalo.

Boris Fedorovič se je že vrnil od jutranje službe božje, pri kateri je bil po svoji navadi skupaj s carjem.

"Kaj pa si tako zgoden, knez?" je vprašal Nikito Romanoviča. "To je dobro za nas Slobodjane, ti bi si pa lahko odpočil od včerajšnjega dneva. Ali pa morda nisi imel miru pri meni?"

A bistro oko Godunova je pričalo, da je vedel, zakaj knez ni spal.

Prijaznost Borisa Fedoroviča, njegovo nehlinjeno sočutje s Serebrjanom, usluge, ki mu jih je tolikrat storil, predvsem pa njegova popolna nepodobnost z drugimi dvorniki, vse to je silno vleklo Nikito Romanoviča k njemu. Razodel mu je svojo ljubezen do Helene.

"Vse to mi je že dolgo znano!" je rekel Godunov in se nasmehnil. "To sem že takrat, ko si prišel prvič v Slobodo, uganil iz tega, kako si gledal Vjazemskega. Ko pa sem nalašč s tabo napeljal besedo na Morozova, si le nerad govoril o njem, čeprav sta si bila prijatelja. Knez, ničesar ne znaš skrivati. Kar misliš, vse ti je zapisano na obrazu. Pa tudi govoriš preveč odkrito, dovoli, da ti to povem. Včeraj sem se prestrašil zate in sem bil tudi malo jezen, ko si tako naravnost odgovoril carju, da se nočeš vpisati v opričnino."

"Kaj pa naj bi mu odgovoril, Boris Fjodorovič?"

"Zahvaliti bi se moral carju in sprejeti njegovo milost."

"Ali se šališ, Boris Fjodorovič, ali govoriš resno? Kako naj se za to carju zahvalim? Ali si ti vpisan v opričnino?"

"Jaz — to je druga stvar, knez. Jaz vem, kaj delam. Ne ugovarjam carju; on sam me noče vpisati. Znal sem zavzeti tak položaj. Če pa bi ti stopil na mesto Vjazemskega in bi postal carjev mečenosec ter bi bil v bližini Ivana Vasiljeviča, bi s tem koristil vsej deželi. Delala bi skupno in bi mogče izpodrinila opričnino!"

"Ne, Boris Fjodorovič, tega bi jaz ne znal.

Saj sam praviš, da se mi vse bere z obraza."

"Ker se nočeš prisiliti k temu, knez. Ko pa bi sklenil, da premagaš svojo odkritosrčnost in bi samo na videz vstopil v opričnino, — kaj vse bi midva dosegla! Sedaj pa pogledaj mene: sam sem, bijem se kakor ščuka ob led; vsakega se moram bati, vsako besedo premisliti, včasih se mi kar v glavi vrtili! Če bi bila pa dva v bližini carja, bi se tudi sile podvojile. Takih ljudi kakor si ti, knez, ni mnogo. Povem ti naravnost: zanašal sem se nate, odkar sva se srečala prvokrat!"

"Jaz nisem za to, Boris Fjodorovič! Kolikokrat sem se skušal prilagoditi tujim navadam, a vse zaman. Ti pa znaš to kot nihče drugi, Bog ti daj zdravja. Po pravici povem: od kraja mi ni bilo všeč, da včasih drugo govoriš kot misliš; sedaj pa vidim, kam meriš, in vidim, da je bolje po tvojem. Tudi jaz bi rad tako, pa ne znam; Bogu se nisem zdel vreden take umetnosti. Sicer pa, čemu bi govorila o tem! Sam veš, da me car na mojo prošnjo pošilja k stražnemu polku."

"To nič ne de, knez. Zopet boš pobil Tatarje in car te zopet pokliče pred svoje oči. Mečenosec težko da še kdaj postaneš; če pa poprosiš, te sprejmejo v opričnino. Pa tudi še se ti ne posreči pobiti Tatarjev, prideš v Moskvo, kadar Heleni Dmitrijevi poteče vdovski rok. Ne boj se, da bi postala nuna; to se ne zgodi, Nikita Romanič; bolj kot ti poznam človeško srce; Morozova ni vzela iz ljubezni, zato ji tudi ni treba v samostan. Počakaj samo, da se kri ohladi in solze posuše; ako hočeš, ti bom za druga."

"Hvala ti, Boris Fjodorovič, hvala ti. Kar neprijetno mi je, da si že toliko storil zame, jaz ti pa ne morem poplačati. Ko bi bilo treba za tebe v mukah ali v boju dati življenje, bi si ne pomišljal. V opričnino me pa ne sili in v carjevi bližini tudi ne morem ostati. Za to se je treba popolnoma odreči vesti ali pa imeti tvoje zmognosti. Jaz bi pa samo zamenjavo dušo nasiloval. Boris Fjodorovič, vsakemu je Bog določil kaj drugega: sokol po svoje leta — labod pa spet po svoje: samo da bi vsakdo po pravici storil."

"Torej mi ne šteješ več v zlo, da ne hodim naravnost, ampak po ovinkih, knez?"

"Greh bi bilo, šteti ti to v zlo, Boris Fjodorovič. O sebi ne govorim, a koliko si drugim dobrega storil! Tudi mojim mladcem bi najbrž huda predla, če bi ne bilo tebe. Ljudstvo te nima zaman rado. Vse stavi svoj up vate; vsa dežela pričinja gledati nate!"

Lahna rdečica je izpreletela Godunovu rjavo lice in zadovoljnost mu je zasijala v očeh. Da se je z njegovim ravnanjem sprijaznil tak človek, kot je bil Serebrjani, je bilo zanj veliko zmagoslavje in mu je bilo obenem merilo za njegovo očarujočo moč.

"Tudi jaz se zahvaljujem tebi, knez," je rekel. "Samo tega te prosim: če mi že nočeš pomagati, pa vsaj takrat, kadar boš slišal, da se slabo govori o meni, ne veruj takim govoricam in povej mojim klevetnikom vse, kar veš o meni."

"Nič ne skrbi zastran tega, Boris Fjodorovič! Nikomur ne dovolim, da bi slabo mislil o tebi, kaj šele da bi govoril. Moji razbojniki že sedaj molijo zate, ako pa se vrnejo domov, bodo naročili tudi moliti vsem svojim bližnjim, da bi te Bog ohranil zdravega;"

"Bog čuva vse, ki so dobrega srca!" je rekel Godunov in skromno povesil oči. "Sicer je pa vse odvisno od njegove svete volje! Z Bogom, knez, da se kmalu zopet vidiva; ne pozabi obljube, da me povabiš na svatbo!"

Prijateljsko sta se objela in Nikiti Romanoviču je postalo veseleje pri srcu. Navadil se je misli, da se Godunov ne moti zlepa v svojih mnenjih, in njegov prejšnji strah radi Helene ga je minil.

COURTNEY OSTRO KRITIZIRA GREENA

Chicago, Ill. — Kandidat za guvernerja države Illinois Tomaž Courtney, dosedanji državni pravnik okraja Cook je imel te dni svoje prve kampanjske volilne govore. Prvi govor je imel v Harrisburgu, kjer je ostro ožigal gospodarsko stališče sedanjega guvernerja Dwighta Greena. Courtney dolgi državno administracijo, da je v preminih slučajih po nepotrebnem trošila ljudski denar.

NEMŠKO ZALAGALNO LADJO POTOPILI

London, Anglija. — Angleške mornariške edinice so potopile v rokavskih ožinah med Anglijo in kontinento nemško zalagalno ladjo, ki je vozila razno blago ob francoskem obrežju proti jugu za nemške posadke. Nemške obrežne baterije so posegle v boj, ki pa niso zadele nobene angleške ladje.

DR. JOHN J. SMETANA
Pregleduje oči in predpisuje očala. — 23 let iskustva
OPTOMETRIST
1801 So. Ashland Avenue
Tel. Canal 5523
Uradne ure: vsak dan od 9 zjutraj do 8:30 zvečer.

Urad okrajnega klerka okraja Cook, Illinois

Država Illinois } ss.
Okraj Cook }

Glasom določ, ki jih določa naredba člena 7. oddelek 18. v zakoniku za primarne volitve v državi Illinois, s tem potrjujem, da bo barya papirja, ki se bo rabil za primarne glasovnice nanašajočih se strank v primarnih volitvah, ki se bodo vršile v okraju Cook, izven mest Berwyn, Chicago, Chicago Heights in Harvey, v mestu Cicero in v vaseh Elmwood Park, Morton Grove, Skokie, Summit in Stickney, v torek dne 11. aprila 1944, bo kakor sledi:

ZA DEMOKRATSKO STRANKO — ZELENA ZA REPUBLIKANSKO STRANKO — RJAVKASTA

V potrditev tega to določbo podpisujem in utisnem na njo naš uradni pečat okraja Cook ta 27. dan marca A. D. 1944.

MICHAEL J. FLYNN
okrajni klerk,
Okraja Cook, Illinois.
(Seal)

Biti brez slovenskega lista v teh časih se pravi biti brez zveze s svojim narodom.

Najboljšo Garancijo Zavarovalnine Jamči Vam in Vašim Otrokom

Kranjsko-Slovenska Katoliška Jednota

Najstarejša slovenska podporna organizacija v Ameriki... Posluje že 50. let.
Članstvo: 39,150 Premoženje: \$5,500,000

SOLVENTNOST K. S. K. JEDNOTE ZNAŠA 127,24%

Če hočeš dobro sebi in svojim dragim, zavaruj se pri najboljši, pošten in solventni podporni organizaciji, KRANJSKO-SLOVENSKE KATOLIŠKE JEDNOTE, kjer se lahko zavaruješ za smrtne, razne poškodbe, operacije, proti boleznim in onemoglosti.

K. S. K. JEDNOTA sprejema moške in ženske od 16. do 60. leta; otroke pa takoj po rojstvu in do 16. leta pod svoje okrilje.

K. S. K. JEDNOTA izdaja najmodernejšo vrsto certifikate sedanja doba od \$250.00 do \$5,000.00.

K. S. K. JEDNOTA je prava mati vdov in sirot. Če še nisi član ali članica te mogoče in bogata katoliške podporna organizacije, potrdi se in pristopi takoj.

Za pojasnila o zavarovalnici in za vse druge podrobnosti se obrni na uradnike in uradnice krajevnih društev K. S. K. Jednote, ali pa na:

GLAVNI URAD V LASTNEM POSLOPJU

351-353 No. Chicago Street, Joliet, Illinois

DR. FRANK T. GRILL

ZDRAVNIK in KIRURG

Stanuje in ordinira na:

1858 W. Cermak Rd., Chicago, Illinois

od 2 do 4 popoldne in od 7 do 9 zvečer. — Ob sredah in ob nedeljah po dogovoru.

Telefon v uradu in v stanovanju CANAL 4955

Društvo sv. Jožefa

ŠT. 100, K. S. K. J. CLEVELAND, (Collinwood) OHIO

Društvo zbira vsak tretji četrtek v mesecu v Slovenskem domu na Holmes Ave. ob 7:30. Ako še niste član tega največjega društva v Ameriki, se vas opozarja, da se takoj vpišite dokler niste še prestari.

V društvo se sprejemajo moški in ženske v starosti od 16. do 60. leta. V mladinski oddelek pa takoj po rojstvu in do 16. leta. Poleg izredno velikih podpor za najmanjše prispevke, goji društvo tudi razne vrste športa za mladino.

Predsednik John Pezdire, 14904 Pepper Avenue, Tajnik Joseph Ferra, 444 E. 152nd St., Cleveland, Ohio. Zdravniki: Dr. Skur, dr. Fergie, dr. Stasny in dr. Opslkar.

Pisano polje

J. M. Trunk

Churchill se je toplo potegnil za Poljake. Lepo, plemenito, saj Poljaki niso ravno od nič, in Slovani so, dasi nočejo biti. Ampak tudi Churchill ima na obeh nogah kurja ocesa. Če stopi na eno nogo, ga zaboli, in na drugi je isto. Tudi dvoživkarsko. Za Poljsko, močno smo za Poljsko, ampak upoštevamo tudi stališče Stalina, Rusije pač. Saj veste, za kaj gre. Sedanja ubežna vlada modluje pri Churchill, in Anglež ne bo rekel: ne! že radi besede, kar je lepo, niti pa ne bo rekel radi — žaklja, in to je druga umra. Kaj pa, če se med Poljaki zjasni, da vzamejo Poljsko sami v roke in se poravnajo s sosedom, ki je v Moskvi, ne v Londonu, in zagrmijo proti Londonu: marsikaj se poscavse? Mislite, da Churchill te možnosti ne vidi, ko se jasni na vzhodu? Od tod prihaja, da pove tako, da ni ne bev na mev.

Večinoma postane Slovan mežza, kadar prestopi domači prag. Da bi se le čim prej iznebil gnezda, iz katerega je prišel. Tam pride od nemških tarte, mažaronstva, italijanštva, tu v Ameriki in povsod, kamor se Slovan poda od doma, skuša takoj zabrisati svoj slovenski značaj, da izgine ko kafa za svoj narod. Ni dosti izjem, niso le Slovenci taki. V bližini je precej Čehov v dobrih službah, ampak niti najmanjšega sledu ni o češkem značaju, dasi stojijo Čehi pri narodni zavesti vsem na čelu, so pogostoma celo narodni šovinisti. Tako se izgublja slovenska kri. Morda prinese bodočnost boljše naziranje, ker vsak mora ostati pri svojem narodu, živeti s svojim narodom in njegovo osodo, ako hoče živeti, ni treba, da bi postal šovinist, prenapet nacionalce, ker do konca dni se bo človeštvo razvrščalo po narodnosti, nikoli ne postane nobena svetovna godla, in naj pride tudi Jo Willkievega "One World." Politiko ali versko naziranje ne sme ovirati narodne pripadnosti, ateist, komunist, klerikalec, socialist, liberalce... vse si lahko, ampak naroden internacionalce, to je gola spaka.

Kaj daje "Rusom" moč, da brijejo Nemce? Edinole zavest, da so Rusi ali vsaj "Rusi," in do 50 narodov je tam, in vsak je pri svojem narodu, in to so postali šele zadnje dni.

Struna na goslih poje, da te kar vzdiguje struna na kakem kolu — nak — kar zbesniš! Razumeš? In celo to se prikaže, da smo prišli vsi Slovani le iz enega gnezda, dasi smo zdaj v malo različnih domovih. Zapoje Čeh, Poljak, Hrvat, Bolgar, Slovak... Rus, kar odmeva tudi v slovenskem srcu, zapoje Nemec, Lah, Francoz, well, umetnost ne pozna narodnosti, ampak struna ne najde pravega odmeva.

Ali si videl film "His butler's sister"? Idi in poslušaj, ko zadoni — ruska pesen, dasi ne poje rojena Rusinja.

Slovan mora priti pri vsakem Slovanu na dan, ako Slovani hočemo, da postanemo nekaj na svetu, ker po številu nas je "kot listja, trave," radi narodne meščarje pa zdaj nas niti poznati niso hoteli.

Churchill je povedal Angležem, Amerikancem tudi in vsemu svetu, da imajo Nemci še 300 dobro opremljenih divizij in bo šlo lahko še v leto 1945. Amerikanci imajo menda 60 divizij, koliko Angleži, ne vem, in znani Bernard Shaw

je povedal zadnjič, da mu že polente primanjkuje, toliko stane ta vojska. Pri nas gre: saj birt še kredo ima, bratje le... .

Vsa leta po zadnji vojni so Nemci jamrali, da jim še ščurkov skoroda primanjkuje, in še kaka slovenska solza je zdrnila čez lice, da so v Versailles tako hudo ostrigili Nemce.

Ampak Nemci so postavili na noge in najboljše opreminili baje 360 divizij, ko so pričeli. Vse pokradejo, praviš. Nix do. Imeli so toliko že, ko so šele šli na krajo, ropanje. Odkod so vzeli, ako je še ščurkov primanjkovalo? Smart boys.

Čehi so vobče razboriti, gledajo tudi na bolj široko in slovensko stališče. Ne vsi, to je naravno. Neki se hudo ogrevajo za Srednjo Evropo, pri čemur bi bilo slovanstvo razdvojeno. Odkod tako naziranje? Češka je industrijska dežela, in v taki Srednji Evropi bi bili Čehi kakor v blazinah, in znano je, da se Čehi pri vseh dobrih lastnostih nagibajo hudo močno na materialno stran. Neki trdijo, da so pred napadom s Hitlerem paktirali za durmi, ker so neki krogi mislili, da bo bodo polni žaklji, ampak Hitler jih je namazal.

Skrbi v Londonu, kako bo ura pokazala v Moskvi. Stalin je kosmatin. Pravijo, da bo vse fine and dandy. London rahlo poprašuje: kako boš, Moskva pa pravi: bom! Vse polno pomislekov vsaj pri nekih Slovanih. Kako bo naredil ta kosmatin, ki nikogar ne vpraša? Hm? Kaj bo? Kako bo? Neki škripajo z zobmi, drugim zobje šklepetajo od strahu. Bo, kakor bo. V Londonu se bodo že privadili, kadar bo še kdo drugi tudi kako rekel, ne le Anglež, strah je od znotraj votel, od zunaj ga ni... bo že nekako šlo. V toplem zapečku je prijetno, ampak frišen zrak je bolj zdrav. Kakor se danes suče, prihaja Slovanom dan, Germancem noč. Razumeti morate. Zarjo Slovani lahko še sami zatemnijo, ako ne bo soli v glavah, in Germancem se ni treba nič bati, ker Slovan bo morda udaril, moral pa ne bo, na Hitlerjevo "technique of depopulation" Slovan ne bo padel. Danes, ko se vse tako suče, se mora vsakemu Slovanu zatrobiti na uho, da bo donelo kot grom neba in val morja: "Črna zemlja naj pogrezne tega, kdor odpade!" Morda bo črta: Gdansk-Trst!

NAPRODAJ IMAM:

6 stanovanjsko zidano hišo, kopalna soba v vsakem stanovanju, blizu Damen Ave. in 21. Pl.; cena je \$7,500;

4 stanovanjsko zidano hišo po 4 sobe, blizu Kedzie in 25. Place; cena je \$4,500;

4 stanovanjsko hišo na California Ave. in 25. St.; cena je \$5,500;

5-sobni "bungalow" v Berwynu; cena \$9,000.

Imam še več drugih hiš v Lawndale okrožju in drugod naprodaj.

Za nadaljna pojasnila se obrnite na:

ANTON JORDAN,

2552 So. Central Park Ave., Chicago, Ill. Tel. Lawndale 1545. Po 6. uri zvečer je Res. telefon Rockwell 7196.

Investirajte svoj denar v vojne bonde! Pomagajte svoji deželi do zmage!